

Μαρία Φαφαλιού - Ιερά Οδός 343 Μαρτυρίες από το Δρομοκαϊτείο Σειρά: Μαρτυρίες

2η έκδοση - Η 1η έκδοση κυκλοφόρησε το 1995

Ιερά Οδός 343. Σταθμός και αφετηρία για αναζήτηση των χαμένων δεσμών με τη ζωή.

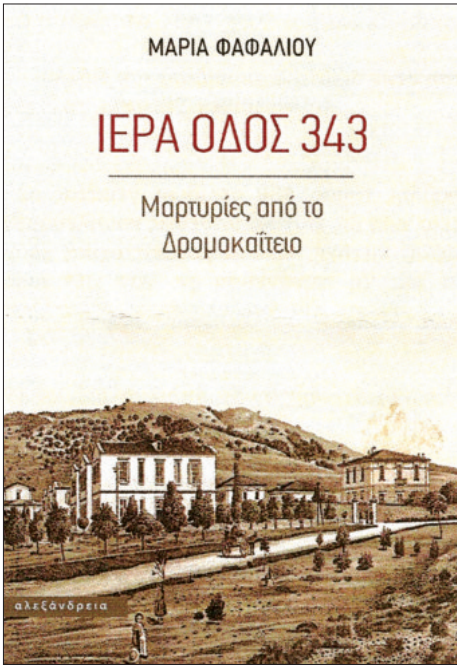
- Μία μακρά πορεία για συνάντηση των «υγιών» με τους «ψυχικά ασθενείς» μέσα από την εκατοντάχρονη και πλέον ζωή του Δρομοκαϊτείου.
- Καταγραφή της ιστορίας από ζωντανές μαρτυρίες.
- Προσπάθεια γνωριμίας με την «τρέλα»-πέρα από στερεότυπα.
- Γεφύρωμα των «μέσα» με τους «έξω».
- Κι ο διαλογισμός: ποιες είναι οι δύο όχθες που θέλουμε -αν θέλουμε- να γεφυρώσουμε, ποιος θα τις οριοθετήσει, πού στεκόμαστε εμείς, σε ποιο ακριβώς σημείο θέλουμε να στηθεί η γέφυρα (ή οι γέφυρες), ποιοι θεσμοί θα στηρίζουν το έργο.
- Κι ακόμα πιο πέρα: υπάρχουν πραγματικά οι δύο όχθες; Κι αν όχι, τότε γιατί υπάρχει η άβυσσος;
- Στόχος του βιβλίου, λοιπόν, η «δια μέσου» του εαυτού μας συνάντηση με τον ψυχικά άρρωστο.

Είναι ανελέητα σκληρό να διαβείς το κατώφλι, πόσο μάλλον να συζητήσεις με τους νοσηλευόμενους. Σ' αυτό το δαιδαλώδη κόσμο, το μακρινό και απρόσιτο, βάδισε επί χρόνια η Μαρία Φαφαλιού, μαζεύοντας αγριολούλουδα και πέτρες. Κατάφερε να μας κερδίσει. Τα σφιχτά χείλη άρχισαν να εκμυστηρεύονται, οι μαρτυρίες ήρθαν αυθόρμητα. Και η Μαρία τις κατέγραψε λέξη προς λέξη, και τις απόθεσε στοργικά, γνήσιες και αυθεντικές, στο βιβλίο της.

Δημήτρης Βρεττάκος (από εισήγησή του στην πρώτη παρουσίαση του βιβλίου στην Αρχαιολογική Εταιρεία, 16.2.1996)

Πρόκειται πραγματικά για έργο ζωής. Ένας ογκώδης τόμος, 450 σελίδων, γεμάτος με τις ιστορίες ανθρώπων που έζησαν στο Δρομοκαϊτείο, είτε ως ψυχικά ασθενείς νοσηλευόμενοι, είτε ως εργαζόμενοι. Εποχές κρίσιμες, μεσοπόλεμος, κατοχή, πρώτα μετακατοχικά χρόνια, δεκαετία του '50, επόμενες δεκαετίες, πορεία για τη συνάντηση με τον 21ο αιώνα, προσπάθειες για την αποασυλοποίηση του Δρομοκαϊτείου σήμερα, όλα καταγράφονται με ιδιαίτερη ευαισθησία από τη συγγραφέα.

Κατερίνα Μάτσα, περ. Τετράδια Ψυχιατρικής Νο 54, Απρίλιος-Ιούνιος 1996

Η κ. Μαρία Φαφαλιού είναι καταξιωμένη συγγραφέας στο χώρο της ιστορικής και κοινωνικής έρευνας... Δίνει ένα πανόραμα του νεοελληνικού βίου με κρίση αλλά και ανθρωπιά, επιλέγοντας το πιο οδυνηρό και αποτελεσματικό νυστέρι, την αυθεντική μαρτυρία, για να εξυγιάνει τις πληγές απ' τα κοινωνικά και ψυχικά τραύματα, αφήνοντας τη φωνή της ν' ακούγεται απαλά και διακριτικά, μ' ελάχιστες παρεμβάσεις. Πλούσιες ανέκδοτες γραπτές και προφορικές μαρτυρίες, σκίτσα ΚΟΙ πορτρέτα, έργα των ασθενών, πάμπολλες φωτογραφίες, είναι το αξιόπιστο υλικό που χρησιμοποίησε η κ. Μ. Φαφαλιού για την πολύπλευρη εξέταση του θέματος.

Μ. Δημητροπούλου-Αθανασιάδου, περ. Νέα Εστία 15.4.1996

Η **Μαρία Φαφαλιού** γεννήθηκε το 1950 και μεγάλωσε στην Αθήνα. Έζησε πολλά χρόνια στο Λονδίνο, όπου απέκτησε τα τρία αγόρια της και τελείωσε μεταπτυχιακές σπουδές στην κοινωνική ψυχολογία. Είναι ιδρυτικό μέλος και στέλεχος εκπαιδευτικών και πολιτιστικών οργανώσεων στην Αγγλία και στην Ελλάδα. Στην Αθήνα ίδρυσε την αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «Καλειδοσκόπιο» [1995-2014] όπου εργάστηκε για την ψυχοκοινωνική/επαγγελματική αποκατάσταση ευπαθών ομάδων, ιδιαίτερα ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας.

Έχει γράψει βιβλία κοινωνικής ιστορίας, πολλά σε συνεργασία με τον Κώστα Ν. Χατζηπατέρα. Η έμφαση είναι πάντοτε στις προσωπικές μαρτυρίες. Υλικό από τα βιβλία αυτά αντλήθηκε για θεατρικές παραστάσεις, βιβλία, τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Η κα Μαρία Φαφαλιού η ανθρωπιά της οποίας μου είναι γνωστή, καθώς και το έργο της στο βιβλίο της αυτό (Ιερά οδός 243) δίδει παραστατικότατες εικόνες των βιωμάτων που έζησε από τους ενοίκους και το έργο του Δρομοκαϊτείου Ιδρύματος. Γνωρίζω και εγώ καλά όσα περιγράφει αφού και εγώ επί 30 χρόνια ασχολούμαι με το περίφημο αυτό ίδρυμα. Όμως το συγγραφικό έργο της είναι αξιοθαύμαστο και αξεπέραστο. Θαυμάζω την κα Μαρία Φαφαλιού για το έργο της και της εύχομαι να συνεχίσει το έργο της, και ως φιλόανθρωπος και ως συγγραφέας.

Αγαπητή Μαρία σου εύχομαι πρώτα πρώτα υγεία και κάθε ευτυχία και χαρά.

Ανδρονίκη Σκαρβέλη

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ (1770 – 1843) - Ο ΓΕΡΟΣ ΤΟΥ ΜΩΡΙΑ ΤΙΜΗΤΙΚΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΓΙΑ ΤΑ 175 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ

(Υπό Δρ. Φιλ. Μαρία Ελευθερίας Γ. Γιατράκου)

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Ὅ ἕνας λέγει ὅτι ἡ πόρτα πρέπει να βλέπη εἰς τὸ ἀνατολικὸ μέρος, ὁ ἄλλος εἰς τὸ ἀντικρινὸ καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὸν Βορέα, σὰν να ἦτον τὸ σπίτι εἰς τὸν ἀραμπᾶ, καὶ να γυρίζει, καθὼς λέγει ὁ καθένας. Μὲ τοῦτο τὸν τρόπο δεν κτίζεται ποτὲ τὸ σπίτι, ἀλλὰ πρέπει να εἶναι ἕνας ἀρχιτέκτων, ὁποῦ νὰ προστάξῃ πῶς θὰ γενῇ. Παρομοίως καὶ ἡμεῖς ἐχρησιμοποιεθα ἕναν ἀρχηγὸ καὶ ἕναν ἀρχιτέκτονα, ὅστις νὰ προστάξῃ καὶ οἱ ἄλλοι να ὑπακούουν καὶ νὰ ἀκολουθοῦν. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἴμεθα εἰς τέτοια κατάστασιν, ἐξ αἰτίας τῆς διχονοίας, μᾶς ἔπεσε ἡ Τουρκία ἐπάνω μας καὶ κοντέψαμε να χαθοῦμε, καὶ εἰς τοὺς στερνοὺς ἐπὶ τὰ χρόνιας δὲν κατορθώσαμε μεγάλα πράγματα.

Εἰς αὐτὴ τὴν κατάστασιν ἔρχεται ὁ βασιλεὺς, τὰ πράγματα ἡσυχάζουν, καὶ τὸ ἐμπόριο καὶ ἡ γεωργία καὶ οἱ τέχνες ἀρχίζουν να προοδεύουν καὶ μάλιστα ἡ παιδεία. Αὐτὴ ἡ μάθησις θὰ μᾶς αὐξήσῃ καὶ θὰ μᾶς εὐτυχήσῃ. Ἀλλὰ διὰ νὰ αὐξήσομεν, χρειάζεται καὶ ἡ στερεώσις τῆς πολιτείας μας, ἡ ὁποία γίνεται μὲ τὴν καλλιέργεια καὶ μὲ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Θρόνου. Ὁ βασιλεὺς μας εἶναι νέος καὶ συμμορφώνεται μὲ τὸν τόπο μας, δεν εἶναι προσωρινός, ἀλλ' ἡ βασιλεία του εἶναι διαδοχικὴ καὶ θὰ περάσῃ εἰς τὰ παιδιά τῶν παιδιῶν του, καὶ μὲ αὐτὸν καὶ ἐσεῖς καὶ τὰ παιδιά σας θὰ ζήσετε. Πρέπει να φυλάξετε τὴν πίστη σας καὶ νὰ τὴν στερεώσετε, διότι, ὅταν ἐπιάσαμε τὰ ἄρματα, εἴπαμε πρώτα ὑπὲρ πίστεως καὶ ἔπειτα ὑπὲρ πατρίδος. Ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἔχουν καὶ φυλάττουν μία Ὀρθοσκεία. Καὶ αὐτοί, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι κατατρέχοντο καὶ μισοῦντο καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη, μένουν σταθεροὶ εἰς τὴν πίστη τους.

Νὰ μὴν ἔχετε πολυτέλεια, να μὴν πηγαίνετε εἰς τοὺς καφενέδες καὶ τὰ μπιλιάρδα. Νὰ δοθεῖτε εἰς τὰς σπουδὰς σας καὶ καλὺτερα νὰ κοπιάσετε ὀλίγον, δύο καὶ τρεῖς χρόνους καὶ νὰ ζήσετε ἐλεύθεροι εἰς τὸ ἐπίλοιπο τῆς ζωῆς σας, παρὰ νὰ περάσετε τέσσαρους - πέντε χρόνους τῇ νεότητι σας, καὶ να μείνετε ἀγράμματοι. Νὰ σκλαβωθεῖτε εἰς τὰ γράμματά σας. Νὰ ἀκούετε τὰς συμβουλὰς τῶν διδασκάλων καὶ γεροντοτέρων, καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν, «μύρια ἤξευρε καὶ χίλια μάθαινε». Ἡ προκοπὴ σας καὶ ἡ μάθησί σας νὰ μὴν γίνῃ σκεπάρνι μόνον διὰ τὸ ἄτομό σας, ἀλλὰ να κοιτάξῃ τὸ καλὸ τῆς κοινότητος, καὶ μέσα εἰς τὸ καλὸ αὐτὸ εὐρίσκεται καὶ τὸ δικό σας.

Ἐγώ, παιδιά μου, κατὰ κακὴ μου τύχη, ἐξ αἰτίας τῶν περιστάσεων, ἔμεινα ἀγράμματος καὶ διὰ τοῦτο σᾶς ζητῶ συγχώρησις, διότι δεν ὁμιλῶ καθὼς οἱ δάσκαλοί σας. Σᾶς εἶπα ὅσα ὁ ἴδιος εἶδα, ἤκουσα καὶ ἐγνώρισα, διὰ νὰ ὠφεληθῇτε ἀπὸ τὰ ἀπερασμένα καὶ ἀπὸ τὰ κακὰ ἀποτελέσματα τῆς διχονοίας, τὴν ὁποίαν νὰ ἀποστρέψετε, καὶ νὰ ἔχετε ὁμόνοια. Ἐμᾶς μὴ μᾶς τηρᾶτε πλέον. Τὸ ἔργο μας καὶ ὁ καιρὸς μας ἐπέρασε. Καὶ αἱ ἡμέραι τῆς γενεᾶς, ἡ ὁποία σᾶς ἄνοιξε τὸ δρόμο, θέλουν μετ' ὀλίγον περάσει. Τὴν ἡμέραν τῆς ζωῆς μας θέλει διαδεχθῇ ἡ νύκτα τοῦ θανάτου μας, καθὼς τὴν ἡμέραν τῶν Ἀγίων Ἀσωμάτων θέλει διαδεχθῇ ἡ νύκτα καὶ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα. Εἰς ἐσᾶς μένει νὰ ἰσάσετε καὶ νὰ στολίσετε τὸν τόπο, ὁποῦ ἡμεῖς ἐλευθερώσαμε· καί, διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο, πρέπει νὰ ἔχετε ὡς θεμέλια τῆς πολιτείας τὴν ὁμόνοια, τὴν ὀρθοσκείαν, τὴν καλλιέργειαν τοῦ θρόνου καὶ τὴν φρόνιμον ἐλευθερίαν. Τελευταίον τὸ λόγο μου. Ζήτω ὁ βασιλεὺς μας Ὁθων! Ζήτω οἱ σοφοὶ διδάσκαλοι! Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ Νεολαία!

Λόγια ἀγράμματος, μα σοφοῦ καὶ συνετοῦ μεγάλου ἀνδρός, που αποτελοῦν τὴν πνευματικὴ διαθήκην τοῦ ἥρωα στο ἔθνος. Τον λόγον αὐτὸν ἐβγάλε ἀνεβασμένος στους βράχους τῆς Πνύκας, ἐκεῖ ὅπου τρανοὶ ἥρωες ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα συνήθιζαν να ομιλοῦν στους Ἀθηναίους.

Ο Κολοκοτρώνης είχε λαμπρή πολύτεκνη οικογένεια ηρώων και τα παιδιά του διακρίθηκαν στον δημόσιο και πολιτειακό βίο.

Η ανεξικακία και η συγχωρητικότητα του υπήρξαν παροιμιώδεις. Πριν πεθάνει αποχαίρετιζε φίλους και εχθρούς. Συγχώρησε κι αυτόν ακόμη τον Σχινά, τον υπουργό Δικαιοσύνης που ήθελε την καταδίκη του. Λέγεται ότι λίγο πριν κλείσει τα μάτια του περιόδευε σε όλον τον Μοριά. Παντού από όπου περνούσε, φώναζε εχθρούς και φίλους και τους αποχαίρετούσε δίνοντας και παίρνοντας συγχώρηση. Πέρασε ακόμα και από τις Σπέτσες και την Ύδρα και συμφιλιώθηκε με τον Κουντουριώτη. Όλους τους αποχαίρετούσε σαν να επρόκειτο να πραγματοποιήσει το αιώνιο ταξίδι.⁸

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της ανεξικακίας του είναι το γεγονός ότι συγχώρησε το φονιά του αδελφού του και του γιου του. Μάλιστα, πήγε με το φονιά του αδελφού του στο σπίτι της μάνας του, να παρακαθήσουν σε γεύμα. Όταν η πονεμένη μητέρα του παραπονέθηκε λέγοντας: «Παιδί μου, έφερες στο τραπέζι το φονιά του παιδιού μας;», ο Κολοκοτρώνης απάντησε. «Αυτό μητέρα είναι το καλύτερο μνημόσυνο για την ψυχή του αδελφού μας».

Την 1^η Φεβρουαρίου 1843 ο Κολοκοτρώνης πάντρεψε το γιο του Κολίνο με την εγγονή του άλλοτε ηγεμόνα της Βλαχίας, πρίγκιπα Ιωάννη Καρατζά. Ο Γέρος του Μωριά ζούσε μία από τις πιο ευτυχισμένες στιγμές της ζωής του. Δύο μέρες αργότερα παραβρέθηκε στον μεγάλο χορό του παλαιού κι ήταν πολύ ευδιάθετος. Κάποια στιγμή παρακάλεσε το βασιλιά να διατάξει τους μουσικούς να παίξουν ελληνικούς χορούς. Αντήχησε το παλάτι από τα δημοτικά τραγούδια. Γύρω στα μεσάνυχτα επέστρεψε στο σπίτι του. Μόλις ξάπλωσε στο κρεβάτι του υπέστη εγκεφαλική συμφόρηση. Ειδοποιήθηκαν οι καλύτεροι γιατροί της εποχής., Γλαράκης, Ρέζερ και Οικονόμου. Έπραξαν το ανθρωπίνως δυνατόν. Τον φλεβοτόμησαν, του τοποθέτησαν βδέλλες, χιόνι στο κεφάλι, μάτια όμως. Ειδοποιήθηκαν και κατέφθασαν τα παιδιά του, οι συγγενείς, οι φίλοι του και πολλοί από τους παλαιούς συμπολεμιστές του.

Η φήμη ότι ήταν άρρωστος διαδόθηκε σ' όλη την πρωτεύουσα, σ' όλη την επικράτεια. Όλοι οι πολίτες αναστατωμένοι έκλειναν τα καταστήματά τους, άφηναν τις εργασίες τους κι έτρεχαν στο σπίτι του. Δεν μπορούσαν να πιστεῦσουν ότι ήταν δυνατόν να φύγει από κοντά τους ο ήρωας των ηρώων της Επανάστασης. Γύρω στις 11:00 το πρωί η μεγάλη καρδιά του Κολοκοτρώνη έπαψε να χτυπά. Τα τελευταία του λόγια ήταν προς το γιο του το Γενναίο.

Μέσα σε ένα θρήνο σπαρακτικό του φόρεσαν τη στολή του στρατηγού και τα τσαρούχια του τον έζωσαν με το σπαθί με το οποίο ξεκίνησε τον Αγώνα, τοποθέτησαν τούρκικη σημαία στα πόδια του να την πατάει συμβολικά και τον έβαλαν στο φέρετρο. Μέσα σε αυτό τοποθέτησαν επίσης την περικεφαλαία και τη στολή που φορούσε ο Γέρος στα Επτάησια.

Το Συμβούλιο Επικρατείας διέκοψε την προγραμματισμένη συνεδρίασή του και το σώμα έσπευσε στο σπίτι του νεκρού για να εκφράσει τα συλλυπητήριά του. Το υπουργικό συμβούλιο καθόρισε το πρόγραμμα της κηδείας του και διέταξε τριήμερο εθνικό πένθος.

Η νεκρώσιμη πομπή διέσχισε τη σημερινή οδό Ερμού, έστριψε την Αιόλου κι έφθασε στην εκκλησία της Αγίας Ειρήνης. Το πλήθος που έσπευσε να αποχαίρετσει το Γέρο ήταν τεράστιο. Όλα τα μάτια βουρκωμένα. Ο γιος του Κολίνος, κάποια στιγμή λιποθύμησε, ο Γενναίος παρά την προσπάθειά του να είναι ψύχραιμος, δεν άντεξε και ξέσπασε σε λυγμούς κατά τη διάρκεια του εμπνευσμένου λόγου του εκκλησιαστικού ρήτορα Οικονόμου του εξ Οικονόμων.

Συνέχεια στη σελ. 3

Η Τέχνη του να είσαι ευτυχισμένος κατά τον Άρθουρ Σοπενχάουερ

Μαρία Φράγκου, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας - Ψυχοθεραπεύτρια

Η σοφία της ζωής ως αρχή είναι αναμφίβολα ταυτόσημη σε μεγάλο βαθμό με την «ευδαιμονική» και θα έπρεπε να μας διδάσκει πώς να είμαστε ευτυχισμένοι στα πλαίσια του εφικτού.

Ένας από τους πιο σημαντικούς κανόνες ζωής κατά τον γερμανό φιλόσοφο Σοπενχάουερ είναι ο ακόλουθος: «Αποφύγετε την ζήλια». Και κατά τη σοφή ρήση του Σενέκα: “ποτέ δεν θα είσαι ευτυχισμένος όσο βασανίζεσαι από κάποιον πιο ευτυχισμένο” (“numquam felix eris, dum te torquetur felicior”). Έτσι, τίποτα δεν είναι πιο αδιάλλακτο και πιο σκληρό από τον φθόνο - και παρ’ όλα αυτά προσπαθούμε συνεχώς να τον προκαλέσουμε.

Όμως, πουθενά αλλού δεν μπορούμε στην πραγματικότητα να βρούμε ικανοποίηση παρά μόνο όταν νιώθουμε και χρησιμοποιούμε τις δικές μας δυνάμεις. Η συνείδηση των δικών μας κλίσεων και των ποικίλων δυνατοτήτων μας, καθώς και τα διάφορα όριά μας, είναι, από τη σκοπιά αυτή, ο πιο σίγουρος δρόμος για να κατορθώσουμε να είμαστε ικανοποιημένοι από τον εαυτό μας.

Είναι προφανές πως η εύθυμη ή δύσθυμη φύση του ανθρώπου δεν καθορίζεται από εξωτερικές συνθήκες, από τα πλούτη ή την κοινωνική τάξη. Ουσιαστικά συναντούμε τόσα χαρούμενα πρόσωπα ανάμεσα στους φτωχούς, όσα συναντάμε και ανάμεσα στους πλούσιους. Εάν λοιπόν ο βαθμός της καλής μας διάθεσης ή της δυσθυμίας μας δεν είναι πάντα ο ίδιος, δεν θα τον αποδώσουμε, σύμφωνα με την άποψη που προηγήθηκε, σε αλλαγή των εξωτερικών αλλά των εσωτερικών συνθηκών και της φυσικής κατάστασης στην οποία βρισκόμαστε.

Ας παραθέσουμε, επιπλέον, ένα σχετικό λατινικό γνωμικό από τον Λουκρήτιο: «Διότι όσο μας λείπει αυτό που επιθυμούμε, φαντάζει η αξία του να ξεπερνά όλα τα άλλα όμως μόλις το αποκτήσουμε, κάτι άλλο ξεπροβάλλει, κι έτσι διατηρούμε πάντα μια σταθερή δίψα, εμείς οι διεφθαρμένοι, που λαχταράμε τη ζωή» («sed dum abest quod avemus, id exsuperare videtur cetera; post aliud, cum contigit illud, avemus et sitis aequa tenet vitai semper hiantis».)

Επομένως, άπαξ και μια συμφορά μας βρει και δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε, ας μην αφήνουμε τον εαυτό μας να σκεφτεί πως τα πράγματα θα μπορούσαν να ήταν διαφορετικά. Αλλιώς γίνεται κανείς «εαυτόν τιμωρούμενος» («βασανιστής του εαυτού του»).

Κάποιος μπορεί να είναι πλούσιος, νέος, ωραίος, δοξασμένος το ερώτημα που τίθεται εάν θέλουμε να ζυγίσουμε την ευτυχία του είναι εάν, όντας όλα αυτά, είναι εύθυμος. Εάν η διάθεσή του είναι καλή, δεν έχει σημασία εάν είναι νέος, γέρος, φτωχός ή πλούσιος - είναι ευτυχισμένος. Πρέπει, επομένως, να ανοίξουμε διάπλατα πόρτες και παράθυρα στην καλή διάθεση και να την καλωσορίσουμε οπότε και εάν αποφασίσει να μας επισκεφθεί.

Επιπρόσθετα, ας κρατάμε κατά νου πως τίποτα δεν συμβάλλει περισσότερο στην καλή μας διάθεση από την υγεία. Για τον λόγο αυτό θα έπρεπε να τοποθετήσουμε την υγεία πάνω από όλα και να επιδιώξουμε να συντηρήσουμε με ζήλο το υψηλό επίπεδο της τέλει υγείας, της οποίας το άνθος θα είναι η καλή διάθεση.

Σε ένα άλλο επίπεδο, θα μπορούσαμε να πούμε πως ένα μεγάλο μέρος της ζωής έγκειται στη σωστή αναλογία με την οποία στρέφουμε την προσοχή μας τότε στο μέλλον, τότε στο παρόν και τότε στο παρελθόν, προκειμένου να μην επιτρέψουμε στο ένα να διαστρέψει τα άλλα. Πολλοί ζουν σε υπερβολικό βαθμό στο παρόν (όσοι είναι ασυνείδητοι), άλλοι ζουν σε υπερβολικό βαθμό στο μέλλον (όσοι είναι ανήσυχοι και αγχώδεις) και άλλοι στο παρελθόν (οι παγιδευμένοι στις αναμνήσεις). Σπάνια βλέπουμε κάποιον που να κρατά σωστά το μέτρο.

Ένας επιπλέον ουσιώδης κανόνας της ζωής έχει να κάνει με την ηρεμία που πρέπει να διατηρεί κανείς πέρα από τις δυστυχίες που τον ζώνουν. Αυτό που πρέπει να γνωρίζουμε είναι ότι τα πιθανά δεινά της ζωής είναι τεράστια και αναρίθμητα. Συνεπώς, αξίζει να θεωρούμε πως η τωρινή μας συμφορά είναι πολύ μικρότερη από αυτό που θα μπορούσε να μας έχει συμβεί. Και από την άλλη, όταν έχουμε συνείδηση της παραπάνω γνώσης και την κρατάμε στη σκέψη μας θα έχουμε για πάντα γαλήνη.

Κι ύστερα, ας αναλογιστούμε και ίο εξής: «Πρέπει άραγε να μην κόψουμε ένα τριαντάφυλλο επειδή μπορεί να τρυπηθούμε από τα αγκάθια του;»

Ένας από τους πιο σημαντικούς κανόνες της ζωής για μένα, σύμφωνα με τις απόψεις του Σοπενχάουερ, ωστόσο, είναι να προσπαθούμε να πετύχουμε τούτο: να εκτιμάμε αυτό το αγαθό που έχουμε ακριβώς όπως θα το εκτιμούσαμε αν μας το

στερούσανε: για παράδειγμα, η υγεία, οι φίλοι ή αγαπημένα πρόσωπα, όπως η γυναίκα, ο άντρας ή το παιδί μας - τις πιο πολλές φορές εκτιμάμε την αξία τους, μόλις τα χάσουμε. Αν καταφέρουμε να ενστερνιστούμε τον παραπάνω κανόνα, τα αγαθά που κατέχουμε, πρώτα απ’ όλα, θα μας δώσουν αμέσως περισσότερη ευτυχία κι έπειτα, θα προλάβουμε με όποιον τρόπο μπορούμε την απώλειά τους. Δεν θα εκθέτουμε σε κανέναν κίνδυνο τα αγαθά μας, δεν θα εκνευρίζουμε τους φίλους μας, δεν θα ταράσσουμε τον/την σύντροφό μας, θα επιβλέπουμε την υγεία των παιδιών μας και πάει λέγοντας. Αντικρύζοντας όλα όσα δεν έχουμε, συνηθίζουμε να σκεφτόμαστε το εξής: «Και αν ήταν δικό μου; και κατά συνέπεια νιώθουμε ότι το στερούμαστε. Αντ’ αυτού θα έπρεπε συχνά να λέμε στον εαυτό μας σε σχέση με ό,τι έχουμε: “Και αν το έχανα;”

Εξίσου σημαντικό ρόλο για την ευτυχία του ανθρώπου παίζει η δραστηριότητα, η ενασχόληση με κάποιο δημιουργικό έργο, η μάθηση. Ο άνθρωπος θέλει να διοχετεύει τη δυναμική του σε πράξεις, και με τον έναν ή τον άλλο τρόπο να επαληθεύει την ευτυχία των δραστηριοτήτων του. Ίσως επειδή αυτό του εγγυάται πως οι δυνάμεις του μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες του.

Η βασική αλήθεια της ευδαιμονολογίας εξακολουθεί να είναι τούτη: αυτό που έχουμε ή αυτό που είμαστε στα μάτια των άλλων έχουν πολύ λιγότερη σημασία από αυτό που είμαστε. «Η μεγαλύτερη ευτυχία είναι η προσωπικότητα» (Γκαίτε). Σε καθετί και για καθετί, στην πραγματικότητα δεν απολαμβάνουμε παρά μόνο τον εαυτό μας.

«Δύσκολος» (ιδιότροπος) είναι αυτός που, όταν έχει τις ίδιες πιθανότητες υπέρ του και εναντίον του, δεν χαίρεται όταν μια κατάσταση έχει για τον ίδιο ευνοϊκή κατάληξη, ενώ, παράλληλα, εκνευρίζεται όταν έχει δυσμενή. «Εύκολος» (εύθυμος) είναι εκείνος που χαίρεται με μια ευνοϊκή κατάληξη και που δεν εκνευρίζεται με μια δυσμενή έκβαση.

Έτσι, λοιπόν, η ευαισθησία απέναντι σε ευχάριστες ή δυσάρεστες εντυπώσεις διαφέρει εξαιρετικά από άνθρωπο σε άνθρωπο. Αυτό που ωθεί κάποιον σχεδόν στην απελπισία σε κάποιον άλλο προκαλεί γέλιο.

Ακόμη, ανάμεσα στα αγαθά που “κατέχουμε” εξέχουσα θέση καταλαμβάνουν οι φίλοι. Όμως, το αγαθό αυτό έχει το εξής χαρακτηριστικό: Ο κτήτορας πρέπει να είναι και κτήμα του άλλου και μάλιστα επί ίσοις όροις.

Ποιός, επομένως, μπορούμε να πούμε πως θα ήταν ο ορισμός μιας ευτυχισμένης ύπαρξης; Μια ευτυχισμένη ύπαρξη θα ήταν εκείνη που θα κρατιόταν στη ζωή για χάρη της ύπαρξης καθαυτής και όχι μόνο από φόβο για τον θάνατο.

Μάλιστα, σε σχέση με την αντίληψη της πραγματικότητας ο Σοπενχάουερ ισχυρίζεται ότι κάθε πραγματικότητα, δηλαδή κάθε συντελεσμένο παρόν, συνίσταται σε δύο μισά, το αντικείμενο και το υποκείμενο, που ενώνονται με τρόπο τόσο ουσιαστικό και αναγκαίο, όπως το οζυγόνο με το υδρογόνο που αποτελούν το νερό.

Το αντικειμενικό μισό της πραγματικότητας βρίσκεται στα χέρια της μοίρας και υπόκειται σε αλλαγή. Το υποκειμενικό μισό είμαστε εμείς οι ίδιοι. Στην ουσία του παραμένει αμετάβλητο. Από εκεί και έπειτα, βλέπουμε ξεκάθαρα από ποιο σημείο η ευτυχία μας εξαρτάται από «αυτό που είμαστε», από την ατομικότητά μας, τη στιγμή που σε γενικές γραμμές δεν λαμβάνουμε υπόψη μας παρά μόνο «αυτό που έχουμε». Στο σημείο αυτό, αρμόζει να συμπληρώσουμε το εξής αρχαίο ρητό: «η ευδαιμονία των αιδώμενων (ανθρώπων) εστί» («Η ευτυχία ανήκει σε εκείνους που είναι αυτάρκεις»).

Εξάλλου, κατά τον Σοπενχάουερ, η βάση της διαφοράς στη μοίρα των θνητών συνοψίζεται σε τρία σημεία:

- 1) Αυτό που είναι κάποιος: Η προσωπικότητα δηλαδή με την ευρύτερη έννοια, που συμπεριλαμβάνει την υγεία, τη δύναμη, την ομορφιά, τον ηθικό χαρακτήρα, το πνεύμα και την καλλιέργειά του.
- 2) Αυτό που έχει κάποιος: Δηλαδή η περιουσία του και τα αγαθά που έχει στην ιδιοκτησία του.

(Δρ. Μαρία Ελευθερία Γ. Γιατράκου - Κολοκοτρώνης)

Συνέχεια από σελ. 2

Ο ήχος των κανονιοβολισμών ήταν το τελευταίο «αντίο» προς τον στρατηγό των Ελλήνων. Η οικογένεια των Κολοκοτρωναίων πρόσφερε εκατόμβες στο βωμό της πατρίδας. Σε ένα Μνημόσυνο της οικογένειας, όπως αναφέρει στα Απομνημονεύματά του ο Γέρος του Μωριά, μνημονεύθηκαν εκατό ονόματα Κολοκοτρωναίων πεσόντων εις τον Αγώνα.

Ο Κολοκοτρώνης ετάφη στο Α΄ Νεκροταφείον Αθηνών. Η επιγραφή στο κενοτάφιο του ταφικού μνημείου του αναφέρει: «ΣΙΓΑ ΔΙΑΒΑΤΗ. ΕΔΩ ΚΟΙΜΑΤΙ Ο ΓΕΡΟΣ ΤΟΥ ΜΟΡΙΑ. ΤΟΝ ΥΠΝΟ ΤΟΥ ΜΗ ΤΟΥ ΤΑΡΑΞΕΙΣ».

Όποιος επισκέπτεται το Ιστορικό Μουσείο στην Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος μέσα σε προθήκη θα δει την περικεφαλαία που φορούσε κατά τη διάρκεια της θητείας του στον Βρετανικό Στρατό στα Επτάνησα, τον θώρακα, τα διάφορα προσωπικά του αντικείμενα και τα όπλα του, την μάσκα - εκμαγείο από το πρόσωπό του.

Ο θώρακάς του στενός. Μέσα στο στενότερο σώμα κρυβόταν ψυχή ατρόμητη και καρδιά λέοντος. Καλό θα είναι κάθε χρόνο, η μνήμη του θανάτου του να καθιερωθεί ως ημέρα εθνικής περισυλλογής και απολογισμού. Να αναλογιζόμαστε και να απολογούμε τι την κάναμε την ελευθερία, για την οποία υπερμάχησε ο Γέρος του Μοριά. Και να προτρέπει τους μαθητές και σπουδαστές να επισκέπτονται τον τάφο, τα Μουσεία, όπου φυλάσσονται τα προσωπικά του αντικείμενα, αλλά να στέκονται διδάσκοντες και διδασκόμενοι, με δέος και στάση προσοχής μπροστά στον έφιππο ανδριάντα του, μπροστά από το Ιστορικό Μουσείο, στην οδό Σταδίου και να ενστερνίζονταν τα αναγραφόμενα στο βάθρο του έφιππου ανδριάντα: «ΕΦΙΠΠΟΣ ΧΩΡΕΙ ΚΑΙ ΣΥ ΓΕΝΝΑΙΕ ΣΤΡΑΤΗΓΕ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΔΕΙΧΝΕΙΣ

ΣΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ ΠΩΣ ΟΙ ΣΚΛΑΒΟΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ».

Σημείωση: Για περισσότερη βιβλιογραφία βλ. πρόχειρα, σχετικά.

1. Διήγησις συμβάντων της Ελληνικής Φυλής από το 1770 έως το 1836, που υπαγόρευσε ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης στον Γ. Τερτσέτη, Αθήνησιν, Τύποις Χ. Νικολαΐδου, Φιλαδελφείως 1846.
2. Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, Απομνημονεύματα, έκδοσις «Εστίας», 1901, τομ. Α΄.
3. Οικονόμου Γ. Μιχαήλη, Ιστορικά της Ελληνικής Παλιγγενεσίας ή ιερός των Ελλήνων αγών, Εν Αθήναις: Εκ του τυπογραφείου Θ. Παπαλεξανδρή, 1873.
4. Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», φύλλο της 29^{ης} Μαΐου 1965.
5. Φωτόπουλος Αθανάσιος, 1997 (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Οι Κοτζαμπάσηδες της Πελοποννήσου κατά τη δεύτερη Τουρκοκρατία (1715 - 1821), Αθήνα, 1997.

¹ https://el.wikipedia.org/wiki/Θεόδωρος_Κολοκοτρώνης.
² ο.π.
³ <https://www.newbeast.gr>, Ο εθνικός μας ήρωας Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.
⁴ ο.π.
⁵ https://el.wikipedia.org/wiki/Θεόδωρος_Κολοκοτρώνης, ο.π.
⁶ <https://www.sansimera.gr>, Ο Λόγος του Κολοκοτρώνη, στην Πνύκα.
⁷ ο.π.
⁸ <http://www.mixanitouxronou.gr/o-kolokotrinis-ligo-prin-pethani>.

Ο κόσμος αξιών των Ομηρικών Ηρώων μέσα από την ραψωδία Ε της Οδύσσειας

Της **Μαρίας Φράγκου**, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας - Ψυχοθεραπεύτριας

Η Οδύσσεια του Ομήρου, το αρχετυπικό αυτό κείμενο που αποτελεί πηγή έμπνευσης απ' όπου σκύβει κα πίνει ολόκληρη η ανθρωπότητα, έχει πολλαπλά επίπεδα ανάγνωσης. Και κρύβει πολλά μυστικά. Για παράδειγμα, στην ραψωδία Ε της Οδύσσειας, στον πρώτο μονόλογο του Οδυσσέα στους στίχους 336-345, αποκαλύπτεται ο κόσμος αξιών καθώς και ο κώδικας τιμής των Ομηρικών ηρώων. Συγκεκριμένα, στους στίχους αυτούς, ο Οδυσσέας ενσαρκώνει και εκφράζει το ηρωικό ιδεώδες του έπους, το υποτικό ιδανικό του ηρωικού κλέους. Στην κορυφή της πυραμίδας των αξιών του Ομηρικού κόσμου, βρίσκεται η αρετή, δηλαδή η πολεμική αρετή, η ανδρεία και βέβαια οι συνέπειες της, η τιμή και το κλέος, δηλαδή η δόξα. Η ομηρική κοινωνία καθορίζεται με την σαφή παράσταση του αρίστου ανδρός και της αρετής. Ως ανήρ αγαθός ή άριστος προσδιορίζεται εκείνος που έχει ευγενή καταγωγή, είναι γενναίος και άξιος πολεμιστής, εντυπωσιακός στο παράτημα και ωραίος, επιδέξιος, συνετός και συναρπαστικός ομιλητής. Επιπρόσθετα, η ανεκπλήρωτη ευχή του Οδυσσέα να είχε ακολουθήσει την μοίρα των Αχαιών συναγωνιστών του στην Τροία που γνώρισαν τιμημένο θάνατο στο πεδίο της μάχης, αποκαλύπτει το ιδανικό του ένδοξου θανάτου σε συνδυασμό με το ιδανικό της υστεροφημίας. Ο Οδυσ-

σέας θεωρεί ευτυχισμένο και καλότυχο τον πολεμιστή που βρίσκει καλό και ένδοξο θάνατο στο πεδίο της μάχης, σε αντίθεση με τον ίδιο που περιμένει κακό και άδοξο τέλος στη θάλασσα. Η αντίληψη αυτή συνδέεται άμεσα με τα ηρωικά πρότυπα ζωής της κοινωνίας: σκοπός του ομηρικού ήρωα είναι η κατάκτηση του κλέους και της υστεροφημίας, δηλαδή της διαιώνισης της μνήμης του. Τα ανδραγάθματα και οι ηρωικές πράξεις δικαιολογούν την ύπαρξή του στην συνείδηση της κοινότητας. "Το όνομά μου οι Αχαιοί θα το είχαν δοξασμένο", λέει ο Οδυσσέας στο στίχο 344. Επιπλέον, ο νεκρός πολεμιστής ενταφιάζεται απολαμβάνοντας νεκρικές τιμές. "Τότε θα με τιμούσαν με τα του τάφου κτερίσματα", λέει στο στίχο 343. Αντίθετα, ο Οδυσσέας φοβάται πως τον περιμένει υγρός τάφος στη θάλασσα και πως η μνήμη του θα ξεχαστεί. Κλείνοντας, θα ήθελα να εκφράσω τον θαυμασμό που τρέφω για τον κόσμο αξιών της Ομηρικής κοινωνίας, καθώς και για τον κώδικα τιμής των Ομηρικών ηρώων. Οι εποχές σίγουρα αλλάζουν. Κατά την άποψή μου, όμως, είναι αναγκαίο για τον καθένα από εμάς - ανεξαρτήτως φυλής, τάξης ή ιδεολογικών πεποιθήσεων - να διαφυλάττουμε έναν εσωτερικό κόσμο αξιών, διότι χωρίς αυτόν χανόμαστε σαν τους ναυαγούς, χωρίς χάρτη, χωρίς πυξίδα, χωρίς καράβι, χωρίς σκοπό και νόημα στη ζωή. Δεν ξέρουμε τί πρεσβεύουμε. Και φυσικά έρχεται κάποια στιγμή που η ζωή μας κλείνει, χωρίς δυστυχώς κάποιον ή κάτι να την θυμίζει. *Υ.Γ.: Όλο το παραπάνω κείμενο έχει εξ' ολοκλήρου αντληθεί από το βιβλίο "Ομήρου Οδύσσεια", Εκδόσεις Πατάκη - Βιβλία για την Εκπαίδευση, Αθήνα 2008.*

Υ.Γ. Ανακοίνωση της κ. Μ. Φράγκου στη Euroclassica - Ομηρική Ακαδημία

Ιλιάς Ραψωδία Ω

Της **Νίκης Σκαρβέλη**

Όμηρος, ανυπέρβλητος, ακαταμάχητος, μοναδικός, ανεπανάληπτος ανά τους αιώνες. Διαβάζοντας τον, αντλείς γνώσεις μοναδικές και αλήθειες αξεπέραστες. Στα επικά του έργα, την Ιλιάδα και την Οδύσσεια, δεν είναι τυχαίο το ότι διάλεξε για να μιλήσει, για έναν πόλεμο πολύχρονο και καταστρεπτικό, για να εκθειάσει την ειρήνη, να περιγράψει ωμό-τητες, για να προβάλει την μοναδικότητα της ανθρωπιάς. Στην Ιλιάδα, της οποίας η δράση εκτυλίσσεται σε 51 ημέρες, έχει μια πιστευτή δραματικότητα που κλιμακώνεται σε αντιπαραθέσεις, όχι μόνο μεταξύ των θνητών αλλά και των Θεών. Μετατρέπει την εξέλιξή της, τους πολιορκητές σε πολιορκημένους που φθάνουν στο χείλος της καταστροφής, και θέτει σε δοκιμασία τα πιο έντονα αισθήματα και πάθη. Στην Ιλιάδα προβάλλονται χαρακτηρισ και πρότυπα με αναφορά τις αξίες μιας ηρωικής εποχής στην οποία το νόημα της ζωής μετράται με το κλέος, την δόξα και την ένδοξη συμπεριφορά και δράση. Αρχέτυπο της αντίληψης αυτής είναι ο Αχιλλέας ο οποίος γνώριζε από την θεά μητέρα του Θέτιδα ότι αν έμενε στο παλάτι του στην Φθία θα ζούσε μέχρι τα βαθιά γεράματα. Αντιθέτως αν ερχόταν στην Τροία ήταν προδιαγεγραμμένο από το πεπρωμένο του να έχει σύντομη ζωή. Ο Αχιλλέας προτίμησε να πεθάνει ενδόξως κάτω από τα τείχη της Τροίας, παρά να μείνει στο παλάτι του στην Φθία άπραγος και ακλεής (χωρίς δόξα). Στην ραψωδία Α της Ιλιάδος αρχίζει με την έριδα Αχιλλέα και Αγαμέμνονα με αφορμή την επίσκεψη του ικέτη Χρύση ιερέα του Απόλλωνα, που ήθελε με πλούσια λύτρα να ανταλλάξει την κόρη του Χρυσήδα και να παρακαλέσει να την ελευθερώσουν που αιχμάλωτη είχε δοθεί στον Αγαμέμνονα σε λάφυρο πολέμου. Αναγκασμένος από τους Θεούς ο Αγαμέμνων να επιστρέψει την Χρυσήδα απαίτησε σε ανταλλαγή την Βρισηίδα την γυναίκα που είχε ως λάφυρο ο Αχιλλέας. Σαν άλλη Ελένη η Βρισηίδα προκάλεσε την ρήξη μεταξύ Αγαμέμνονα και Αχιλλέα, και έγινε η αιτία να αποσυρθεί ο Αχιλλέας από την συμμετοχή του στις μάχες κατά τον πόλεμο με την Τροία. Όταν σκοτώθηκε ο αδελφικός του Αχιλλέα από τον Έκτορα τον αρχηγό των Τρώων, ο πόνος, η απόγνωση και οι τύψεις του Αχιλλέα που έλειπε από την μάχη, και δεν προστάτευσε τον Πάτροκλο, και τα γεγονότα που ακολούθησαν ολοκληρώνουν την Ιλιάδα στην Ραψωδία Ω. Ο Αχιλλέας εκδικείται τον θάνατο του Πάτροκλου σκοτώνοντας τον Έκτορα. Χαίρε Πάτροκλε, και στα σώματα του Άδη. Όλα όσα σου υποσχέθηκα τα έχω ήδη επιτελέσει, λέει στον νεκρό φίλο του. Ο Αχιλλέας αρνείται να φάει, να πει ή να μπει σε λουτρό πριν την κηδεία του Πάτροκλου. Πήρε το σώμα του Έκτορα και το έσερνε με το αλόγο του γύρω απ' τον νεκρό Πάτροκλο, αλλά οι Θεοί προστάτευσαν το σώμα και παρέμεινε ανέγγιχτο στα χτυπήματα στο χώμα. Η τύχη του Έκτορα στο στρατόπεδο των Αχαιών προκαλεί μεγάλη συζήτηση μεταξύ των αθανάτων. Ο Ζeus καλεί τους Θεούς και λέει στην Θέτιδα την μητέρα του Αχιλλέα να τον συμβουλευθεί να δώσει τον Έκτορα στον πατέρα του τον Πρίαμο με αντάλλαγμα λύτρα. Ο Πρίαμος παρέλαβε τα λύτρα και με μόνο σύντροφο τον κήρυκα Ιδαιό και με την βοήθεια του Ερμή, απαρτήρητος βρίσκεται ξαφνικά στην σκηνή του Αχιλλέα. Έκθαμβοι ο Αχιλλέας και οι σύντροφοί του τον βλέπουν μπροστά τους. Η συνάντηση εξόχως δραματική, παρουσιάζει τον γέρο πατέρα τον Πρίαμο, να πέφτει γονατιστός στον γονάτο του και να παρακαλεί να του δοθεί το σώμα του Έκτορα. Είναι η 41η προς 421α μέρα της Ιλιάδος. Ο Πρίαμος γίνεται ικέτης στον Αχιλλέα αγκαλιάζοντας τα γονάτά του και φιλώντας τα φονοφόρα χέρια του. Και θυμόμαστε πως άρχισε η Ιλιάδα στην Α Ραψωδία με την αντίστοιχη ικεσία του Χρύση απέναντι στον Αγαμέμνονα, και της Θέτιδος προς τον Δια. Η σκληρότητα του Αχιλλέα αρχίζει να κάμπτεται, βλέποντας τον ασπρομάλλη γέροντα στα πόδια

του, και θυμάται τον γέρο πατέρα του που δεν θα έχει την τύχη να δει στο τέλος το παιδί του. Ο γέροντας πατέρας μπαίνει στην σκηνή του Αχιλλέα, άφοβος, έτοιμος να υποστεί τα πάντα προκειμένου να πάρει το νεκρό παιδί του. Είναι συντετριμμένος και απογοητευμένος, όμως με έξυπνο τρόπο συγκινεί τον Αχιλλέα για να κερδίσει την συμπάθειά του. Δεν διστάζει να ταπεινωθεί μπροστά στον νεότερο Αχιλλέα, δείχνοντας το ηθικό μεγαλείο του. Ο Αχιλλέας συγκινείται και συμπάσχει με τον Πρίαμο, και με καλοσύνη, ανωτερότητα και τρυφερότητα καταφέρνει να παραμερίσει τον δικό του πόνο. Γνωρίζει ότι ο πόνος είναι κοινός για όλους, σε νικητές και ηττημένους και ότι σε έναν πόλεμο μπορείς να προβαίνεις και σε ηρωικές πράξεις όχι μόνο κατά την διάρκειά του αλλά και σε απλές εκδηλώσεις της ζωής. Ο Αχιλλέας θυμάται το μύθο των δύο πυθαριών που είχαν οι Θεοί, έναν με καλά και έναν με κακά. Και ότι σε όλους τους θνητούς αναλογεί σύμφωνα με την θεία βούληση αναπόφευκτο μερίδιο βασάνου. Έτσι ο Αχιλλέας παρηγορεί τον Πρίαμο και του συστήνει καρτερία ως τρόπο αντίδρασης στα βάσανα. Ο αλληλοσεβασμός των δύο ηρώων προβάλει το περιεχόμενο του ομηρικού ανθρωπισμού ενώ παράλληλα καταδικάζει τον πόλεμο που χωρίζει τους ανθρώπους. Διατάζει να περιποιηθούν, να πλύνουν τον γέροντα και να του προσφέρουν φαγητό, τυπικό στοιχείο φιλοξενίας, ενισχύοντας τους δεσμούς συμπάθειας μεταξύ Πρίαμου και Αχιλλέα και δηλώνει ότι οι άνθρωποι πρέπει να μάθουν να ζουν υπομένοντας τον πόνο τους. Ο Όμηρος έτσι αναδεικνύει στην Ιλιάδα ποιος είναι ο πραγματικός ήρωας και πρωταγωνιστής, ο Αχιλλέας με τα ανώτερα ανθρώπινα αισθήματα που τον κατακλύζουν. Φανερώνοντας την μεγάλη του γενναιοψυχία, παραχώρησε στον Πρίαμο εκχευρία για όσες μέρες χρειαστούν για να αποδώσει τις νεκρικές τιμές στο παιδί του. Μετά σε λίγο, στον αυλόγυρο κοιμόντουσαν εκείνοι, ο γέρος Πρίαμος και ο διαλαλής του, και οι δύο τους μυαλωμένοι απ' τον κοινό τους πόνο. Μονάχα τον Ερμή δεν έπιανε τον πρωτοκλέφτη ο ύπνος, στο νου του στριφογύριζε το πώς να ξεμακρύνει τον βασιλιά τον Πρίαμο κρυφά από τους θυροκράτες. Τρέχει και στέκει πάνω του και αυτά του λέει λόγια. Τον γιό σου τώρα και αν λυτρώσεις με τα πολλά τα δώρα μα οι γιοί που σου απέμειναν τριπλά για σένα θα δώσουν σαν μάθει ο Αγαμέμνωνας εδώ πως βρίσκεσαι. Είτε και ο γέροντάς τρόμαξε και ξύπνησε τον κράχτη και ο Ερμής τις μούλες και τα αλόγατά τους ζεύει και με βιάση, μέσα απ το ασκέρι τους διαπέρασε, κι ουδέ ψυχή τους είδε. Ελάτε Τρώες και Τρωαδίτισσες τον Έκτορα να δείτε που άλλες φορές αναγαλλιάζατε σαν γύριζε από την μάχη γερός και αλήθεια ήταν σε όλους μας η πιο τρελή αναγállια. Αυτά είπε και κανείς δεν έμεινε μήτε άντρας μήτε γυναίκα, τι αναβάστακτος τους έπνιγε όλους πόνος. Πρώτη η Ανδρομάχη θρηνεί, η Εκάβη ανάμεσα σε όλες τις γυναίκες κίνησε πικρό το μοιρολόι. Μέρες εννιά περνούν, κι αρίφνητα στρώματα σώριαζαν. Κι όντας στις δέκα πάνω πρόλαβε η αυγή η λαμπροφορούσα. Τον αντρειωμένο έβγαλαν Έκτορα, με θρήνους, και στα ξύλα ψηλά τον αποθέσαν. Κι ευθύς φωτιά του έβαλαν. Μετά μάξιψαν τα άσπρα κόκαλα τ' αδελφία κι οι σύντροφοι θρηνώντας κι έτρεχαν τα κλάματά τους βρύση. Κι ως τα σύναξαν σε κατάχρηση την έβαλαν μέσα θήκη, και σε ανοιγμένο λάκκο τα έχωσαν με βιάση κι από πάνω με πέτρες κλειδωτές τον έστρωσαν πέρα ως πέρα. Έτσι τον έθαψαν τον Έκτορα, τον γαύρο αλογομάχο. Με την μεγαλόπρεπη κηδεία του Έκτορα τελειώνει η Ιλιάδα του Ομήρου. Μας αφήνει την γεύση της σοφίας του και της αναπόφευκτης γνώσης για την μοίρα των ανθρώπων που ο ανεπανάληπτος Όμηρος μας χαρίζει. Την ανεξάντλητη πηγή αυτής της γνώσης που αν και πέρασαν τόσοι αιώνες και όσοι κι αν περάσουν ακόμα τίποτε πιο πλούσιο και πιο αληθινό δεν θα βρεθεί. **Από το βιβλίο Ιλιάς και Οδύσσειας του Ομήρου Από την ομιλία της κας Ανδρ. Σκαρβέλη στη Euroclassica - Ομηρική Ακαδημία**

Το νησί των συναισθημάτων

Του **Μάνου Χατζιδάκι**

Μια πολύ ευαίσθητη ιστορία που έγραψε ο Μάνος Χατζιδάκις, για την αγάπη και την αντοχή της στο χρόνο. "Μια φορά κι έναν καιρό, υπήρχε ένα νησί στο οποίο ζούσαν όλα τα Συναισθήματα. Εκεί ζούσαν η Ευτυχία, η Λύπη, η Γνώση, η Αγάπη και όλα τα άλλα συναισθήματα. Μια μέρα έμαθαν ότι το νησί τους θα βούλιαζε και έτσι όλοι επισκέυασαν τις βάρκες τους και άρχισαν να φεύγουν. Η Αγάπη ήταν η μόνη που έμεινε πίσω. Ήθελε να αντέξει μέχρι την τελευταία στιγμή. Όταν το νησί άρχισε να βυθίζεται, η Αγάπη αποφάσισε να ζητήσει βοήθεια. Βλέπει τον Πλούτο που περνούσε με μια λαμπερή θαλαμγυό. Η Αγάπη τον ρωτάει: «Πλούτε, μπορείς να με πάρεις μαζί σου;», «Όχι, δεν μπορώ» απάντησε ο Πλούτος. «Έχω ασήμι και χρυσάφι στο σκάφος μου και δεν υπάρχει χώρος για σένα». Η Αγάπη τότε αποφάσισε να ζητήσει βοήθεια από την Αλαζονεία που επίσης περνούσε από μπροστά της σε ένα πανέμορφο σκάφος. «Σε παρακαλώ βοήθησέ με» είπε η Αγάπη. «Δεν μπορώ να σε βοηθήσω Αγάπη. Είσαι μούσκεμα και θα μου χαλάσεις το όμορφο σκάφος μου» της απάντησε η Αλαζονεία.

Η Λύπη ήταν πιο πέρα και έτσι η Αγάπη αποφάσισε να ζητήσει από αυτή βοήθεια. «Λύπη άφησέ με να έρθω μαζί σου». «Ω Αγάπη, είμαι τόσο λυπημένη που θέλω να μείνω μόνη μου» είπε η Λύπη. Η Ευτυχία πέρασε μπροστά από την Αγάπη αλλά και αυτή δεν της έδωσε σημασία. Ήταν τόσο ευτυχισμένη, που ούτε καν άκουσε την Αγάπη να ζητά βοήθεια. Ξαφνικά ακούστηκε μια φωνή: «Αγάπη, έλα προς τα εδώ! Θα σε πάρω εγώ μαζί μου!». Ήταν ένας πολύ ηλικιωμένος κύριος που η Αγάπη δεν γνώριζε, αλλά ήταν γεμάτη από τέτοια ευγνωμοσύνη, που ξέχασε να ρωτήσει το όνομά του. Όταν έφτασαν στην στεριά ο κύριος έφυγε και πήγε στο δρόμο του. Η Αγάπη γνωρίζοντας πόσα χρωστούσε στον κύριο που τη βοήθησε, ρώτησε την Γνώση: «Γνώση, ποιος με βοήθησε;», «Ο Χρόνος» της απάντησε η Γνώση. «Ο Χρόνος;» ρώτησε η Αγάπη. «Γιατί με βοήθησε ο Χρόνος;» Τότε η Γνώση χαμογέλασε και με τη βαθιά σοφία της είπε: «Μόνο ο Χρόνος μπορεί να καταλάβει πόσο μεγάλη σημασία έχει η Αγάπη».

Τι είναι η ενδοοικογενειακή βία;

Δρ. ΙΛΙΑ ΘΕΟΤΟΚΑ
ΚΛΙΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ-ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ
ΑΙΓΙΝΗΤΕΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ - Πρόεδρος της Δράσης για την Ψυχική Υγεία
iliatheotoka@yahoo.gr

-Η ψυχολογική βία μπορεί να συμβεί στον οποιονδήποτε οποιαδήποτε στιγμή της ζωής του ατόμου. Παιδιά έφηβοι και ενήλικες βιώνουν καθημερινά την ψυχολογική βία.

-Μπορεί να έχει βλαπτικές συνέπειες στην σχέσεις και στην ψυχική υγεία, το ότι δεν υπάρχει σωματική βία, δε σημαίνει ότι δεν υπάρχει κακοποίηση

Τι είναι η ψυχολογική βία η ψυχολογική κακοποίηση; Οποιαδήποτε πράξη περιλαμβάνει περιορισμό απομόνωση λεκτική προσβολή εκφοβισμό η οποιαδήποτε άλλη συμπεριφορά που μειώνει την αίσθηση του εαυτού της αξιοπρέπειας και της αυτό αξίας και έχει σαν στόχο να ελέγξει και να Καθυποτάξει τον άλλον.

Επηρεάζει την ψυχολογική κατάσταση, τον τρόπο που βλέπουμε τον εαυτό μας την αυτοεκτίμηση μας τον τρόπο που βλέπουμε τον κόσμο και τις σχέσεις μπορεί να μας κάνει να βλέπουμε με ανασφάλεια τους ανθρώπους ή να νιώθουμε ανασφαλείς και στο ίδιο μας το σπίτι. Καταστρέφει τις προσωπικές σχέσεις τις φιλίες και την σχέση με τον εαυτό μας. Η δε βία που ασκείται στο παιδί επηρεάζει την ψυχολογική ανάπτυξη του ως ενήλικα.

Μπορεί να ξεκινήσει με ήπιες ενδείξεις όπου το άτομο που κακοποιεί "τσεκάρει πόσο τον παίρνει" για να δει μέχρι ποιου σημείου δέχεται το άλλο άτομο.

Ενδείξεις και συμπτώματα της ψυχολογικής βίας

- Δυνατές φωνές, βρισιές βλασφημίες
- Κοροϊδευτικά σχόλια και νεύματα
- Απειλές και προσβολές
- Αγνόηση και αποκλεισμός
- Απομόνωση
- Ταπείνωση
- Άρνηση της κακοποίησης και απόδοση κατηγοριών στο θύμα.

Συνήθως αυτός που κακοποιεί θέλει να δείξει επιβολή την κυριαρχία ο κακοποιημένος είναι συχνά ενοχικό όχι τόσο γι' αυτό που έχει κάνει αλλά για τις συνέπειες των πράξεών που έχει επιφέρει.

Μετά την κακοποίηση, το άτομο που κακοποιεί μπορεί να είναι απολογητικό, δοτικό, ακόμα και τρυφερό, θέλοντας να δώσει την αίσθηση στο άλλο άτομο ότι λυπάται γι' αυτό που έγινε.

Παραδείγματα ψυχολογικής βίας

- Απειλές για επιθετική συμπεριφορά ή εγκατάλειψη.
- Φόβος ότι ο άλλος δεν θα δώσει φαγητό, φροντίδα που το άλλο άτομο χρειάζεται ψέματα.
- Συκοφαντικές δηλώσεις για το άλλο άτομο.
- Απομόνωση του ατόμου εμποδίζει του να μιλάει και να επικοινωνεί με άλλα άτομα.
- Απόκρυψη σημαντικών πληροφοριών.
- Εσκεμμένοι παρανόηση συμπεριφορών και συνηθειών.
- Το να λέμε στον άλλον είσαι προβληματικός.
- Η συνεχής κριτική.
- Απαξίωση.

- Συνεχής τάση να διατάζουμε τον άλλον να τον θεωρούμε υπηρέτη ή μικρό παιδί.

- Χρήση προσβλητικών ονομάτων.

- Λεκτικές Προσβολές.

- Απειλή στο πρόσωπο του ή απειλή ως προς κάτι που του είναι πολύτιμο.

- Μίμηση ή κοροϊδία.

- Όρκοι.

- Αγνόηση.

- Απομόνωση.

- Αποκλεισμός από σημαντικές δραστηριότητες.

- Απειλεί να τού πάρεις κάτι που είναι πολύ σημαντικό για εκείνον.

Παραδείγματα

- Είσαι τόσο καλή όταν προσπαθείς να βιδώνεις μια λάμπα.

- Είσαι τόσο γλυκός όταν προσπαθείς να δουλέψεις... κοίτα τον προσπαθεί να δουλέψει...

- Δεν εννοούσα αυτό... καμία σχέση... ποτέ δεν θα καταλάβεις πόσο σ αγαπώ...

- Αν δεν κάνεις αυτή τη δουλειά, θα σε σπάσω στο ξύλο θα σε πλακώσω....

- Είμαι πιο ικανή, πιο έξυπνη, πιο μορφωμένη, θα σου πάρω τα παιδιά αν μ' αφήσεις.

- Η ψυχολογική βία κακοποίηση μπορεί να περιλαμβάνει κοινωνικές, οικονομικές, πνευματικές σεξουαλικές συνιστώσες.

- Το σώμα σου βρωμάει...

- Σταματά να το κάνεις αυτό, οι φίλες μου με ρωτάνε αν το κάνεις επίτηδες, ή, είσαι έτσι ούτως ή άλλως.

- Τώρα το κάνεις μόνη σου... όταν τα θαλασσόσεις, τότε θα με φωνάζεις...

- Γιατί μιλάς παντού για τα οικογενειακά μας;...

- Άσε να μιλήσω εγώ., σ εμένα θα δώσουν πιο πολύ σημασία.

- Κοίτα τι κάνει ...είναι τρελός ο άνθρωπος...

- Μη μιλάς ... εσύ δεν ξέρεις ...

- Μην τον ακούτε... δεν έχει ιδέα..

- Λες βλακείες και περιμένεις όλοι να υποκλιθούμε;.. κράτα τις βλακείες σου για τον εαυτό σου ... μη μπερδεύεις τα παιδιά μ αυτές τις κοτσάνες...

- Οι γυναίκες είναι κατώτερες από τους άνδρες ...

- Πήγαινε να πλύνεις κανένα πιάτο...

- Θα σου δώσω μια...

ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Προσβολή της συζύγου - Κακοποίηση ηλικιωμένων - Εκπαιδευτική παραμέληση - Βία στα αδέλφια - Κακοποίηση παιδιού - Σεξουαλική κακοποίηση.

Φυσικές καταστροφές και μετατραυματική διαταραχή άγχους

ΤΗΣ Δρ. ΙΛΙΑ ΘΕΟΤΟΚΑ - ΚΛΙΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ-ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑΣ

Η πρόσφατη καταστροφική πυρκαγιά έχει επιφέρει τεράστια ψυχολογική αναστάτωση στην κοινωνία και ασφαλώς πολύ σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα σε όσους επιβιώνουν, πενθώντας τα αγαπημένα πρόσωπα που έχασαν και τις περιουσίες τους. Βεβαίως, όλοι πενθούμε για τους συνανθρώπους μας, τις περιουσίες που χάθηκαν και την καταστροφή του φυσικού πλούτου. Ασφαλώς, οι άνθρωποι που θίγονται περισσότερο ψυχολογικά είναι αυτοί που έχασαν τα αγαπημένα τους πρόσωπα, καταρχήν τα παιδιά τους, (ο ξαφνικός θάνατος παιδιού είναι ότι πιο σοβαρό ψυχολογικά μπορεί να συμβεί σε έναν άνθρωπο), τους συντρόφους, τους συγγενείς τους. Οι ψυχολογικές διαταραχές που ακολουθούν ένα τέτοιο τραγικό συμβάν μπορεί να είναι καταθλιπτικές και αγχώδεις διαταραχές και μετατραυματική διαταραχή άγχους που συνοδεύει μεγάλες απώλειες και σοβαρά στρεσογόνα γεγονότα. Παράλληλα με αυτές τις διαταραχές, οι άνθρωποι χάνουν το αίσθημα ασφάλειας και σταθερότητας, νιώθουν αβοήθητοι και αδύναμοι να πράξουν.

Τα κυρία συμπτώματα είναι τα εξής:

- Flashbacks, αναβίωση της τραυματικής εμπειρίας ξανά και ξανά,(μπορεί να συνοδεύεται από ταχυκαρδία, εφίδρωση κλπ). Οι αναμνήσεις αυτές μπορεί να επανέρχονται χωρίς σαφή λόγο.

- Δυσκολία στην συγκέντρωση και στη μνήμη.

- Εφιάλτες, δυσκολία στον ύπνο.

- Δυσάρεστες σκέψεις.

- Αποφυγή περιοχών και καταστάσεων που θυμίζουν το δυσάρεστο συμβάν.

- Ένταση εκνευρισμός επιθετικότητα.

- Αρνητικές σκέψεις για τον εαυτό ή και για τους άλλους, ενοχικότητα (τι δεν έκανα καλά; μήπως θα μπορούσα να κάνω κάτι άλλο;).

- Αίσθημα κενού (το άτομο νιώθει «παγωμένο», «ακινητοποιημένο», ανίκανο να αντιδράσει).

- Ευαισθησία σε ερεθίσματα του περιβάλλοντος. Σειρήνες, δυνατές φωνές, εκνευρισμός, μυρωδιά καπνού μπορεί να πυροδοτήσουν αύξηση του άγχους και φόβο ότι μπορεί αυτά τα γεγονότα να επαναληφθούν.

- Πίεση στις διαπροσωπικές σχέσεις, συγκρουσιακό κλίμα, συχνές διαφωνίες στο οικογενειακό και επαγγελματικό περιβάλλον.

Ποιοι παράγοντες μπορούν να συντελέσουν στην απάλυνση του πόνου και την βελτίωση της ψυχολογικής κατάστασης αυτών των ανθρώπων;

Καταρχήν, ζητήστε βοήθεια από φίλους, οικογένεια, μιλήστε με ανθρώπους που έχουν παρόμοια προβλήματα με εσάς, μοιραστείτε τον πόνο, προσπαθήστε να λειτουργήσετε συνδεδειγμένα μαζί τους. Δεν είστε μόνοι.

Η θρησκευτική πίστη, η προσευχή, η επαφή με την εκκλησία λειτουργεί καθυστερημένα, ανακουφιστικά, αναθερμαίνει την ελπίδα, απαλύνει τον πόνο. Φράσεις που χρησιμοποιούν οι άνθρωποι στην καθημερινότητα, όπως «ήταν θέλημα Θεού», "ήταν μια δοκιμασία που δίνει ο Θεός" μπορεί να βοηθήσουν πολλούς ανθρώπους. Μελέτες που έγιναν μετά το τσουνάμι στην Ασία και τις καταστροφές στο Μπαγκλαντές έδειξαν ότι οι θρησκευτικές τελετουργίες και η συνδεσιμότητα της θρησκευτικής κοινότητας επέδρασαν παρηγορητικά και θεραπευτικά στην ψυχολογία των ανθρώπων που επλήγησαν.

Επιτρέψτε στον εαυτό σας να νιώσει άσχημα, να κλάψει να εκφορτίσει το αρνητικό συναίσθημα.

Βάζετε μικρούς στόχους κάθε μέρα.

Μην πάρετε μεγάλες αποφάσεις.

Μείνετε απασχολημένοι, βοηθώντας τους άλλους πρακτικά και διατηρώντας μία καθημερινή ρουτίνα δραστηριοτήτων. Μην αναλώνετε στο «τι δεν έγινε» η «τι θα μπορούσατε να κάνετε καλύτερα», το παρελθόν δεν αλλάζει και το παρόν και το μέλλον είναι μπροστά σας για να προχωρήσετε.

Σε ό,τι αφορά τα παιδιά, κρατήστε ένα ανοιχτό διάλογο μαζί τους, σχετικά με ότι φοβούνται και τα τραυματικά γεγονότα που βίωσαν. Δείξτε τους ότι, με τον καιρό, όλα θα περάσουν. Μην υποβαθμίζετε τον κίνδυνο, αλλά μιλήστε τους για την δυνατότητα που έχουμε οι άνθρωποι να αντιμετωπίζουμε ακόμα και τις πιο δύσκολες καταστάσεις, να προχωράμε και να ζούμε και πάλι με ασφάλεια και ηρεμία.

Επιτρέψτε στον εαυτό σας να νιώσει χαρά ακόμα και στην περίοδο του πένθους. Μην αρχίσετε να σκέφτεστε, να νιώθετε, και να λειτουργείτε σαν να είστε αβοήθητοι.

Και κυρίως, πάρετε την απόφαση να φροντίσετε τον εαυτό σας και να κάνετε το καλύτερο για εσάς και τους γύρω σας.

Ίδρυση Ιδιωτικού μη Κερδοσκοπικού Επαγγελματικού Λυκείου Ναυτικής Κατεύθυνσης Τ.Ε.Ε.Ν.Σ.

Γράφουν οι
Ανδρονίκη Σκαρβέλη και
καπ. Κώστας Μιχ. Φράγκος

Την Τρίτη βράδυ, 7 Αυγούστου 2018 είχαμε τη χαρά να παρακολουθήσουμε στον αύλειο χώρο του Ιδρύματος «ΜΑΡΙΑ ΤΣΑΚΟΥ» στη Χίο, μια εξαιρετικά κατατοπιστική και ενδιαφέρουσα παρουσίαση για το νέο έργο - χορηγία του παραπάνω ιδρύματος, του νέου Ναυτικού Λυκείου, κατεύθυνσης Τ.Ε.Ε.Ν.Σ. που ίδρυσε με τη γνωστή μεγαλοκαρδία του το «Ίδρυμα Τσάκου» ένα πνευματικό κόσμημα ανάμεσα στα τόσα άλλα σπουδαία έργα του, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Ένα νέο λαμπρό εκπαιδευτήριο άριστα οργανωμένο, με σύγχρονη και άρτια υλικοτεχνική υποδομή και επιλεγμένο με άριστα κριτήρια εκπαιδευτικό δυναμικό.

Οι ομιλητές κατά την εκδήλωση αυτή ανέπτυξαν λεπτομερώς και ευμέθοδα τον τρόπο λειτουργίας του νέου σχολείου, καθώς επίσης έκαναν σπουδαία περιγραφή της δομής του. Δόθηκε η ευκαιρία στο ευρύ κοινό να θέσει ερωτήματα στους ομιλητές, για πληρέστερη ενημέρωση.

Το πρόγραμμα της βραδιάς περιελάμβανε χαιρετισμό του Διευθυντή του Ιδρύματος, κ. Μιχάλη Μπελέγγρη, του Διευθυντή των Ελληνικών Εκπαιδευτηρίων Ναυτικών Σπουδών Τσάκου κ. Καραπούλιου Αθανασίου και του Γενικού Διευθυντή της "Tsakos Columbia Ship management S.A." καπετάν Γιάννη Γιαννακόπουλου.

Το νέο Ναυτικό Λύκειο, με τη διακριτική προσωνομία TEENS, θα αναλάβει την άρτια εκπαίδευση των μαθητών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις εγκυκλίους του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, διαθέτοντας ένα πρότυπο

πρόγραμμα συμπληρωματικής Ναυτικής Παιδείας που θα εξασφαλίσει τη σύνδεση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις ανάγκες της σύγχρονης ναυτιλίας, όπως ακριβώς απαιτούν οι διεθνείς ναυτικοί κανονισμοί, τα διεθνή πρότυπα και οι σύγχρονες προκλήσεις.

Ο Ιδρυτής και μεγάλος καρδός χορηγός, Καπετάν Παναγιώτης Τσάκος, εμφανώς βαθύτατα συγκινημένος, ευχαρίστησε κατά την ομιλία του όλους τους παρισταμένους.

Τον Σεπτέμβριο θα πραγματοποιηθεί η επίσημη έναρξη λειτουργίας του Ναυτικού Λυκείου με φοίτηση μαθητών και μαθητριών στην Α' τάξη Λυκείου, ενώ το Σεπτέμβριο του 2020 το Λύκειο θα λειτουργεί πλήρως με τρεις τάξεις και με ειδικότητες Πλοιάρχων και Μηχανικών Ε.Ν. Οι εγκαταστάσεις του Λυκείου ευρίσκονται στην περιοχή Παναγιάς Φάρκαινας, στη Χίο, επί της οδού Αεροπόρου Χρήστου Ροδοκανάκη 38.

Στη λαμπρή αυτή εκδήλωση, παρευρίσκοντο οι πρέσβεις της Ιαπωνίας κ. Iasousi Mizou και Βραζιλίας κ. Cesazio Meiatonio Neto, Μαρίνα Λαμπράκη - Πλάκα, Διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης και Καθηγήτρια της Σχολής Καλών Τεχνών, εκπρόσωποι των Υπουργείων Εξωτερικών και Εμπορικής Ναυτιλίας, εκπρόσωποι των τοπικών αρχών και φορέων του νησιού, οι αρχές, ο Αντιπεριφερειάρχης Χίου κ. Σταμάτιος Κάρματζης, ο Δήμαρχος Χίου, κ. Εμμανουήλ Βουρνούς, ο εκπρόσωπος του Μητροπολίτου Χίου, η Διευθύντρια της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χίου κ. Ευτυχία Βλυσίδου, οι πολιτικές, δικαστικές, λιμενικές αρχές της Χίου.

Παρευρίσκονταν στην παρουσίαση και στελέχη του Ομίλου Τσάκου, που μετέφεραν την εμπειρία τους και υπογράμμισαν την ανάγκη εκπαίδευσης των Ελλήνων ναυτικών.

Εκφράζουμε εκ βάθους ψυχής τα θερμά μας συγχαρητήρια στον Καπετάν Παναγιώτη Τσάκο και ευχόμαστε το νέο Ναυτικό Λύκειο να αποτελέσει ένα νέο λαμπρό Εκπαιδευτήριο, κόσμημα στη Ναυτιλιακή Εκπαίδευση επ' αγαθώ της Χίου, της Ελλάδος, του κόσμου, της ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας που νευρώνει την ελληνική οικονομία και συμβάλλει στην παγκόσμια ακτινοβολία της πατρίδας μας.

Από την Εφημερίδα ΕΣΤΙΑ

Σημαντικό βήμα στην Ναυτική Έκπαίδευση

Έμπνευστής του πρώτου ιδιωτικού Λυκείου ο Π. Τσάκος

ΤΣΑΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΝΑΥΤΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
TSAKOS ENHANCED EDUCATION
NAUTICAL SCHOOL

Το Κοινωφελές Ίδρυμα «Μαρία Τσάκος» - Διεθνές Κέντρο Ναυτικής Έρευνας & Παράδοσης, συμμετέχοντας στην Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, υπό την επωνυμία «Τσάκος Ναυτική Παιδεία» ιδρύει το πρώτο ιδιωτικό επαγγελματικό λύκειο ναυτικής κατεύθυνσης στην Ελλάδα, με έδρα τη Χίο. Η έναρξη λειτουργίας του ναυτικού λυκείου, θα πραγματοποιηθεί τον Σεπτέμβριο του 2018, με την φοίτηση των μαθητών/τριών της Α' Λυκείου, ενώ το Σεπτέμβριο του 2019 θα ενταχθεί στο πρόγραμμα και η Β' Λυκείου και το Σεπτέμβριο του 2020 το Λύκειο, θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία και με τις τρεις τάξεις και τις ειδικότητες Πλοιάρχου και Μηχανικού Ε.Ν.

Το Λύκειο με διακριτικό τίτλο **TEENS**, θα αναλάβει τη μόρφωση των μαθητών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις εγκυκλίους του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, αλλά και ένα πρότυπο πρόγραμμα συμπληρωματικής σύγχρονης ναυτικής παιδείας που θα εξασφαλίζει τη σύνδεση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με τις ανάγκες του σύγχρονου ναυτικού, έτσι όπως οριοθετείται από τους διεθνείς ναυτικούς κανονισμούς, τα διεθνή πρότυπα και τις σύγχρονες προκλήσεις.

ΕΜΟΙΑΖΑΝ όλα σάν νά έρχονται από πολύ παλιά. Από τά χρόνια πού ό ίδιος ταξίδευε ως τζόβενο καί πλήρωνε καί «τροφέια». Από τά χρόνια πού μπαρκάριζες στό βαπόρι κι έκανες νά δείς τό σπίτι σου χρόνια. Από τούς καιρούς πού έφοπλιστής γινόσουν μόνο αν είχες φάει τή θάλασσα μέ τό κουτάλι καί δέν μάθαινες τό κουμαντάρισμα στά βιβλία αλλά μέσα στη θάλασσα καί πάνω στό κύμα. Κι ήταν εκεί, στη Χίο, ό καπετάν Παναγιώτης Τσάκος, πού κατέθεσε τήν ψυχή καί τά χρόνια πού πέρασε στό βαπόρι, καθώς μιλούσε στους είκοσι πρώτους μαθητές του Ίδιωτικού Λυκείου TEENS, πού ίδρυσε ό ίδιος καί ή οίκογένειά του. Κι από κοντά καί τό «Ίδρυμα Μαρίας Τσάκου». Έκει καί ό γιός καί συνεχιστής Νίκος, ό έγγονός Παναγιώτης καί ή διοίκηση του Ίδρύματος αλλά καί τό «σπίτι τής Μαρίας». Κι εκεί, στην ξάστερη βραδυά τής Χίου, μέ τά φώτα του Τσεσμέ άπέναντι νά φωτίζουν τό στενό, σάν νά είδα καί τήν σκιά τής Μαρίας, πού βιάστηκε νά φύγει πριν δει καί τά δικά της όνειρα νά πραγματοποιούνται. Καί δέν είναι καθόλου τυχαίο ότι έμπνευστής-ιδρυτής του πρώτου Ίδιωτικού Ναυτικού Λυκείου, έπειτα από τήν θύελλα του '81-'82 πού σάρωσε τήν ναυτική μας εκπαίδευση καί συνέτεινε τά μέγιστα στη συρρίκνωση του άριθμου των Έλλήνων ναυτικών (τό 1980 είχαμε 130.000 Έλληνες στό βαπόρι καί σήμερα μέ τό ζόρι 14.000), είναι ένας από τούς τελευταίους (αν όχι ό τελευταίος) Έλληνες, μεγάλους έφοπλιστές, πού πέρασε από όλα τά στάδια τής ναυτικής έργασίας καί Παιδείας μέχρι νά φτάσει νά διαφεντεύει μίαν αυτοκρατορία!

Δεξιά οι κ.κ. Παναγιώτης Ν. Τσάκος (αριστερά), Νίκος Π. Τσάκος (στο κέντρο) και Λεωνίδας Δημητριάδης Ευγενίδης.

λόγια αυτά! Ό καπετάνιος έγγυήθηκε ότι τό TEENS θά τούς προσφέρει γνώση καί εκπαίδευση καί όλοι, διεύθυνση καί προσωπικό (επιλεγμένο μεταξύ 250 καθηγητών πού έκαναν αίτηση, οι 90 εκ των όποιων εκτός Χίου), θά τούς στηρίξουν.

Καί διόλου τυχαία δέν ήταν ή παρουσία του Προέδρου τής Ακαδημίας Αθηνών Άντωνίου Κουνάδη στό έγκαίνια. Είθε τό TEENS νά είναι ή πύλη πού θά όδηγήσει στην επαναλειτουργία τής Ίδιωτικής Ναυτικής Έκπαίδευσης. Είναι ένα βήμα σημαντικό. Κι έπειδή τό έκανε ό καπετάν Παναγιώτης, ίσως νά είναι άλμα! Καλορρίζικο!

Στιγμιότυπα από την τελετή των εγκαίνιων του πρώτου ιδιωτικού μη κερδοσκοπικού ναυτικού λυκείου που ίδρυσε ο όμιλος Τσάκου στη Χίο.

Κι εκεί, στον αύλειο χώρο του πολυτελούς καί ύπερσύγχρονου κτιρίου, πού είναι εξοπλισμένο μέ τά τελευταίες τεχνολογίας μέσα (προσομοιωτή, σύγχρονες εγκαταστάσεις πληροφορικής), ό καπετάνιος θυμήθηκε, εύχθηκε, παρότρυνε, συμβούλεψε, καί όλα αυτά λάμποντας από χαρά καί μέ φωνή πού «έσπαγε» από συγκίνηση.

Έργο ζωής! Καί μακάρι νά βρεί μιμητές, σέ μιά χώρα πού μπορεί νά διαθέτει τήν μεγαλύτερη Ναυτιλία στόν κόσμο, αλλά δείχνει νά ξεχνά τήν ελληνική ναυτοσύνη καί τόν Έλληνα ναυτικό, ύποκύπτοντας στην άποψη των τεχνοκρατών, πού πιστεύουν ότι ή Ναυτιλία δέν είναι τέχνη αλλά έπιστήμη!

Κάτι ανάμεσα στό δύο είναι, αλλά χωρίς τήν ψυχή του ναυτικού όσα πληρώματα-πακέτα από τά ξένα γραφεία κι αν προσληφθούν -γιά νά έχουμε ήσυχο τό κεφάλι μας- σέ λίγα χρόνια δέν θά ύπάρχει ό Έλληνας ναυτικός. Κι όσους ύπάρχουν θά τούς παίρνουν οι ξένοι έπιχειρηματίες πού καί τήν άξία τους αναγνωρίζουν καί δέν πάσχουν από τό «Σύνδρομο Άμπατιέλου»...

«Τό έπάγγελμά σας είναι μαζί χόμπι, άγώνας, πατιδογνωσία, γνώση όλου του κόσμου. Είναι ή ζωή αυτή καθ' αυτή ή δουλειά πού διαλέξατε νά κάνετε, παιδιά μου. Καί αν αυτό πού κάνετε σάς εύχαριστεί, θά είναι σάν νά μή δουλέψατε ποτέ» είπε στους μαθητές ό καπετάνιος. Πόση αλήθεια κρύβουν τά

Δ. ΚΑΠ

Ζαχαρία Παπαντωνίου, Η προσευχή του ταπεινού

Ερμηνευτική προσέγγιση

(Υπό Δρ. Φιλ. Μαρία Ελευθερίας Γ. Γιατράκου)

Η προσευχή του ταπεινού

Κύριε, σαν ήρθεν η βραδιά, σου λέω την προσευχή μου.
΄Αλλη ψυχή δεν έβλαψα στον κόσμο απ' τη δική μου.
Εκείνοι που με πλήγωσαν ήταν αγαπημένοι.
Την πίκρα μου τη βάσταξα. Μου δίνεις και την ξένη.
Μ' απαρνηθήκαν οι χαρές. Δεν τις γυρεύω πίσω.
Προσμένω τα χειρότερα. Είν' αμαρτία να ελπίσω.
Σαν ευτυχία την αγαπώ της νύχτας τη φοβέρα.
Στην πόρτα μου άλλος δεν χτυπά κανείς απ' τον αγέρα.
Δεν έχω δόξα. Είν' ήσυχα τα έργα που έχω πράξει.
΄Ακουσα τη γλυκιά βροχή. Τη δύση έχω κοιτάξει.
΄Εδωκα στα παιδιά χαρές, σε σκύλους λίγο χάδι.
Ζευγάδες καλησπέρισα που γύριζαν το βράδυ.
Τώρα δεν έχω τίποτα να διώξω ή να κρατήσω.
Δεν περιμένω ανταμοιβή. Πολύ' ναι τέτοια ελπίδα.
Ευδόκησε ν' αφανιστώ χωρίς να ξαναζήσω...
Σ' ευχαριστώ για τα βουνά και για τους κάμπους που είδα.

(Τα θεία δώρα)

Ένα ποίημα γεμάτο ιερά βιώματα, δέος, ταπείνωση, ευγνωμοσύνη, βγαλμένο από την ποιητική γραφίδα του «πρίγκιπα του νεοελληνικού λόγου», όπως πολύ προσφυώς χαρακτήρισαν τον Ζαχαρία Παπαντωνίου. Θα άξιζε, πριν προσεγγίσουμε ερμηνευτικά αυτό το απλό στη μορφή αλλά αριστούργημα σε έννοιες και περιεχόμενο ποίημα να κάνουμε μια σύντομη αναφορά στα βιοεργογραφικά του μεγάλου λογοτέχνη.

Γεννήθηκε στη Γρανίτσα της Ευρυτανίας το Φεβρουάριο του 1877 και πέθανε στην Αθήνα το απόγευμα της 1ης Φεβρουαρίου 1940 από συγκοπή καρδιάς, μέσα στο τραμ, καθώς πήγαινε σε συνεδρίαση της Ακαδημίας Αθηνών¹. Γιός του δάσκαλου, Λάμπρου Παπαντωνίου, ο οποίος ήρθε από τη Νότια Ρωσία το 1872, όπου υπηρέτούσε ως εκπαιδευτικός, προκειμένου να αποφύγει μια μεγάλη επιδημία που είχε ξεσπάσει στην περιοχή. Φθάνοντας στην Ελλάδα, κατέφυγε στο Καρπενήσι, όπου διέμεναν οι συγγενείς της γυναίκας του, Ελένης Ηλιοκάκτου, κόρης του συμβολαιογράφου Ζαχαρία Ηλιοκάκτου. Υπηρέτησε ως δάσκαλος στη Γρανίτσα της Ευρυτανίας. Απέκτησε τέσσερα παιδιά. Ο Ζαχαρίας ήταν το τελευταίο. Από τη Γρανίτσα έφυγαν το 1890 και εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα, όταν ο Ζαχαρίας ήταν 13 ετών. Το οικογενειακό υπόβαθρο του ποιητή υπήρξε άριστο. Ο πατέρας του έγραψε το γνωστό Απολυτίκιο του εκ Γρανίτσας, Νεομάρτυρος Μισαήλ, καθώς επίσης το δοξαστικό των Αίωνων (1881). Και τα δύο μπόκαν στην ακολουθία του Αγίου.

Ο ποιητής τελείωσε το Γυμνάσιο και γράφτηκε στην Ιατρική Σχολή, την οποία δεν τελείωσε ποτέ γιατί τον απορρόφησε η δημοσιογραφία, το μεγάλο πάθος του, ενώ παράλληλα σπούδαζε ζωγραφική. Υπήρξε ποιητής, αρθρογράφος, χρονογράφος και συγγραφέας τεχνοκριτικών άρθρων. Η ελληνική ήττα του 1897 τον συγκλονίζει και γράφει τα «πολεμικά τραγούδια» ενώ σε τρία χρόνια γίνεται αρχισυντάκτης του ΣΚΡΙΠ μέχρι το 1905. Παράλληλα δημοσιογραφεί στο «Χρόνο» και στο «Εμπρός» και το 1908 γίνεται ανταποκριτής του «Εμπρός» στο Παρίσι. Οικονομικοί λόγοι δεν επιτρέπουν στον εκδότη να συνεχίσει να τον πληρώνει με αποτέλεσμα να απογοητευθεί να αρρωστήσει και ευτυχώς ανέλαβε τη συντήρησή του ο Σωτήρης Σκίπης. Παράλληλα είχε και άλλο οικογενειακό πλήγμα με την εμφάνιση έντονων ψυχολογικών προβλημάτων του αδελφού του, που τελικά, μετά από κάποια χρόνια τον οδήγησαν σε αυτοκτονία κάτι που λέγεται και για τον πατέρα του ποιητή.

Την εποχή εκείνη έστελνε τα «Παρισινά Γράμματα» που θεωρήθηκαν πολύ αξιόλογα. Το 1911 συνδέθηκε με τον Ελευθέριο Βενιζέλο, μέσω του Στέφανου Γρανίτσα. Από το 1912 έως το 1917 υπηρετεί ως Νομάρχης στη Ζάκυνθο, Καλαμάτα, Μεσσηνία, Λακωνία. Το 1917 πέθανε, πιθανώς αυτοκτόνησε, ο πατέρας του. Το 1919 διορίζεται Διευθυντής της Εθνικής Πνακοθήκης, όπου παρέμεινε επί είκοσι χρόνια και φρόντισε για τον εμπλουτισμό της με έργα των μεγάλων Ελλήνων ζωγράφων και χαρακτών (Γύζη, Παρθένη, Μαλέα, Λύτρα, Θεοτοκόπουλου).

Γίνεται ένα από τα πρώτα μέλη της Εταιρείας «Η Εθνική Γλώσσα», με στόχο την υπεράσπιση της δημοτικής γλώσσας, μαζί με τον Μιτιάδη Μαλακάση, Λάμπρο Πορφύρα, Κωνσταντίνο Χατζόπουλο, Ανδρέα Καρκαβίτσα, Ιωάννη Κονδυλάκη και άλλους.

Αρθρογραφούσε σε γαλλικές εφημερίδες και γνώρισε νέα καλλιτεχνικά ρεύματα. Διακρίθηκε σε έκθεση ζωγραφικής στο Ζάππειο. Δεν έπαψε να ασχολείται με την τέχνη και την κριτική και βραβεύτηκε μαζί με τον Στέλιο Σπερνάντζα και την Ελένη Μ. Νεγρεπόντη (κατόπιν Ελένη Ουράνη) στον επίσημο διαγωνισμό Στρατιωτικών Ποιημάτων. Το 1918 έγραψε το «Ψηλά Βουνά» σε συνεργασία με τους Δ. Ανδρεάδη, Αλ. Δελμούζο, Π. Νιρβάνα και Μ. Τριανταφυλλίδη, με εικονογράφηση του Π. Ρούμπου που προορίστηκε για αναγνωστικά της τρίτης τάξης του Δημοτικού Σχολείου.

Όταν ακόμη ήταν μαθητής έγραφε σατιρικούς στίχους στον περιοδικό «Αι Μηχανορραφίαι» με τον Νικόλαο Κουντουριώτη και Ιωάννη Δεληγιάννη. Μετά το θάνατό του κυκλοφόρησαν σε έναν τόμο τα «Φιλολογικά Χρονογραφήματά» του. Ως Νομάρχης Μεσσηνίας βραβεύτηκε σε κρατικό διαγωνισμό ποίησης. Το 1923 κυκλοφόρησαν έργα του «Πεζοί ρυθμοί» και του απονεμήθηκε το Εθνικό Αριστείο Γραμμάτων και Τεχνών. Ακολούθησε η κυκλοφορία των «Διηγημάτων» του το θεατρικό του έργο «Ο όρκος του πεθαμένου» και με την επιστροφή του Βενιζέλου ξαναγυρνούν τα «Ψηλά Βουνά».

Εκδίδει επίσης τα «Παιδικά τραγούδια» τα «Θεία Δώρα», το έργο του «Θθων και Ρωμαϊκή Δυναστεία», το «Άγιον Όρος», Βυζαντινός Όρθρος», «Η Θυσία». Κατά την εκλογή του ως Ακαδημαϊκού εκφώνησε τον εναρκτήριο λόγο του για τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο, στη δημοτική, που πρώτη φορά ακούστηκε στην Ακαδημία Αθηνών. Πολυτάλαντος και χαρισματικός, ευαίσθητος, άμεσος και αληθινός άνθρωπος ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία, τη ζωγραφική, την ποίηση, την κριτική, το θέατρο, το δοκίμιο, την πεζογραφία. Το έργο του «τα Ψηλά Βουνά» ήταν το καλύτερο στην ιστορία των νεοελληνικών αναγνωστικών με εικόνες και σκηνές που αποτελούν βιώματα από τη ζωή του στη Γρανίτσα. Σε πολλά από τα ποιήματά του αναφέρεται στη Ρούμελη και στο Καρπενήσι, υμνώντας τα ψηλά βουνά και τις φυσικές τους ομορφιές για τα οποία έτρεφε κρυφή λαχτάρα. Πολλά ανέκδοτα έργα του εκδόθηκαν μετά το θάνατό του.

Βεβαίως ο ποιητής δέχθηκε τις επικρίσεις και παρωδίες, όπως εκείνη του Κώστα Βάρναλη, για το ποίημά του «Η προσευχή του ταπεινού», το οποίο ανήκει στη συλλογή «Θεία Δώρα» (1931) και αποτελεί πραγματικά ένα πνευματικό διαμάντι που διαβάζοντάς το νιώθεις τη δρόσο του ουρανού να σταλάζει στην ψυχή σου και αισθάνεσαι ότι εκφράζει προσωπικά εσένα. Ας αποτολμήσουμε να το προσεγγίσουμε ερμηνευτικά.

Ο τίτλος τους ποιήματος «Η προσευχή του ταπεινού» μαρτυρεί ψυχρή ταπεινή, ευσεβή, αισθαντική, με πίστη. Ψυχή που προσεύχεται ως ανάγκη ψυχής στον Κύριο και Δημιουργό της. «Κύριε σαν ήρθεν η βραδιά, σου λέω την προσευχή μου». Καθημερινό μέλημά του ποιητή η ανάγκη να προσευχηθεί στον Κύριο. «Άλλη ψυχή δεν έβλαψα στον κόσμο απ' τη δική μου», Ομολογία του ποιητή, που μαρτυρεί το ανεξίκακό του χαρακτήρα του και την πλήρη αυτοσυνηδησία ότι για οτιδήποτε κακό συμβαίνει στον εαυτό του φταίει ο ίδιος. Αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου την ευθύνη. «Εκείνοι που με πλήγωσαν ήταν αγαπημένοι». Ενδέχεται να αναφέρεται σε πρόσωπα φιλικά που αγάπησε, που συνεργάστηκε μαζί τους και τον πλήγωσαν αλλά δεν αποκλείεται να υπαινίσσεται την αυτοκτονία του αδελφού του, αν βεβαίως αληθεύει, και του πατέρα του.

«Την πίκρα μου τη βάσταξα. Μου δίνεις και την ξένη». Πιθανώς υπέφερε καρτερικά τη βαθιά του πίκρα από οικεία πρόσωπα αλλά και από ανθρώπους εντός της οικογένειας που ποικιλοτρόπως τον πίκραιναν. «Μ' απαρνήθηκαν οι χαρές. Δεν τις γυρεύω πίσω». Σε κάποια στιγμή υπέρμετρης θλίψης αισθάνεται την απουσία κάθε χαράς αλλά με αξιοπρέπεια υφίσταται τα θλιβερά της ζωής και με ρεαλιστική αντιμετώπιση, δεν ζητεί χαρά και ευφροσύνη αλλά αντιθέτως περιμένει καρτερικά και μεγαλύτερες θλίψεις, υποτασσόμενος υπομονετικά στο θέλημα του Θεού, αφού όπως λέει «Είν' αμαρτία να ελπίσω». Θεωρεί αμαρτία να έχει απαίτηση για καλύτερα στη ζωή. «Σαν ευτυχία την αγαπώ της νύχτας τη φοβέρα. Στην πόρτα μου άλλος δεν χτυπά κανείς απ' τον αγέρα». Ο ποιητής προσπαθεί να συμφιλιωθεί με την πραγματικότητα, παρομοιάζοντας τις αντιθέσεις της ζωής σαν τη φοβέρα της νύχτας, σαν τον απειλητικό αέρα που χτυπά τις πόρτες. Το να αγαπά τις δυσκολίες αυτές είναι σχήμα οξύμωρο, αλλά μαρτυρεί την εσωτερική διάθεση της ψυχής του να δεχθεί αδιαμαρτύρητα τον πόνο.

«Δεν έχω δόξα. Είν' ήσυχα τα έργα που έχω πράξει». Ταπεινός και με φρόνημα άγιο, παρά τη σπουδαιότητα και μεγαλοσύνη του παραδέχεται ότι δεν έχει πράξει τίποτα σπουδαίο.

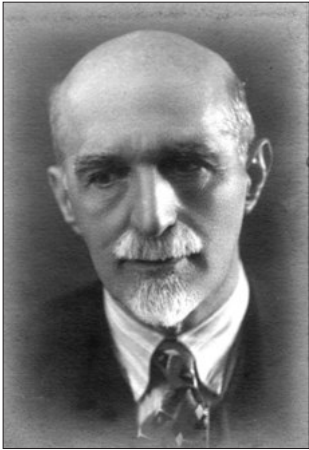
«Άκουσα τη γλυκιά βροχή. Τη δύση έχω κοιτάξει». Ο στίχος αυτός όπως και άλλοι συνιστούν βιωματική απόρροια. Η ευτυχία του υπήρξε η χαρά που αισθανόταν απολαμβάνοντας τις ομορφιές της φύσης και της δημιουργίας και ευφροσύνη από την αναστροφή του με παιδιά, ανθρώπους του μόχθου και της βιοπάλης, όπως οι ζευγάδες, αλλά και τα πιστά σκυλιά. «Έδωκα στα παιδιά χαρές, σε σκύλους λίγο χάδι. Ζευγάδες καλησπέρισα που γύριζαν το βράδυ».

Και η κατακλείδα του ποιήματος, μαρτυρεί την καλλιέργεια και πνευματική ωριμότητα του ποιητή. «Τώρα δεν έχω τίποτα να διώξω ή να κρατήσω. Δεν περιμένω ανταμοιβή. Πολύ' ναι τέτοια ελπίδα». Οι στίχοι αυτοί μαρτυρούν ότι ο ποιητής έχει αποσειεί κάθε τι γήινο και σκέπτεται μόνο πνευματικά. Δεν περιμένει ανταμοιβή, γεγονός που δείχνει την πλήρη ανιδιοτέλεια και αγνότητα των διαθέσεών του.

«Ευδόκησε ν' αφανιστώ χωρίς να ξαναζήσω». Το «ευδόκησε» μαρτυρεί ότι αναθέτει πλήρως τη ζωή του στην αγάπη του Θεού, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να τον πάρει, όποτε Εκείνος κρίνει.

«Σ' ευχαριστώ για τα βουνά και για τους κάμπους που είδα». Οι ακροτελεύτιοι στίχοι αποτελούν δοξολογική ευχαριστία για όσα απήλαυσε στη ζωή του, με τις εμπειρίες που είχε από την όμορφη πατρίδα του.

Η «προσευχή του ταπεινού» αξίζει να αποτελέσει συχνό μας μελέτημα και εντρύφημα για να πορευόμαστε στη ζωή ταπεινά, άδολα, με πλήρη εμπιστοσύνη στην αγάπη του Θεού και δοξολογική ευχαριστία.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Οι δάσκαλοι που “φύγαν”, οι παλιοί

Οι δάσκαλοι που "φύγαν", οι παλιοί,
δέκα δραχμούλες παίρναν' όλες κι όλες.
Δουλεύανε Δευτέρα ως Κυριακή
κι από γιορτές δεν κάτεχαν και σκόλες.

Για τ' ακριβά, καίγονταν σαν κεριά,
τα νάματα του Έθνους τα σπουδαία
κι απ' την ψυχούλα τους, μ' απλοχεριά
δίναν' κομμάτια για μια Ελλάδα νέα.

Οι δάσκαλοι που "φύγαν", οι παλιοί,
οι δάσκαλοι οι ακριβοί, οι αγαπημένοι,
Χρέος κι Όνειρο ξέραν' τι θα πει
κι ως μη ζούσαν ζωή ονειρεμένη.

Βγαίνουν' με την κυρά τους αγκαζέ
κι είχανε σ' όλα σύστημα και τάξη.
Ψωνίζουν' στον μπακάλη βερεσέ
και ξεχρεώναν' πρώτη και δεκάξι.

Οι δάσκαλοι που "φύγαν" οι παλιοί,
πασχίζανε με πάθος και μεράκι
κι είχαν σταυρό ψηλά στην κεφαλή,
σαν και του Ναζωραίου το γαϊδουράκι...

....Σταυρό, που σαν πεθαίνανε, στερνά,
στον τάφο οι δασκαλίνες τούς τον βάζαν'
κι άστραφτε η γύρω νέκρα κι η ερμηιά,
ώσπου τα κόκκαλά τους τ' άγια βγάζαν'!

Άγγελος Σωτ. Παπαγεωργίου

- στην ιερή μνήμη του πατέρα μου, δασκάλου Σωτήρη Κ. Παπαγεωργίου - στην ιερή μνήμη των δασκάλων που σα λαμπαδίτσες κήκαν για το λαό και την πατρίδα

Την 19η Οκτωβρίου 2018, πραγματοποιήθηκε ημερήσια εκδρομή στην ιστορική Μονή Δαφνίου και στο Δρομοκαϊτείο Ίδρυμα. Με συμμετοχή πολλών φίλων του Σωματείου και η ευχάριστη ημέρα που πέρασαν, όπως μας δήλωσαν, μας έδωσε πολύ χαρά.

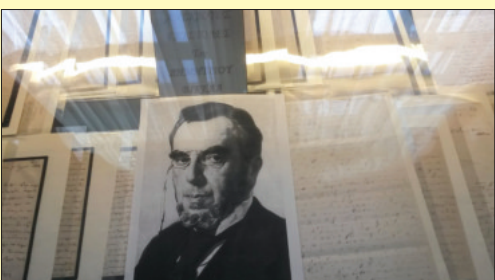
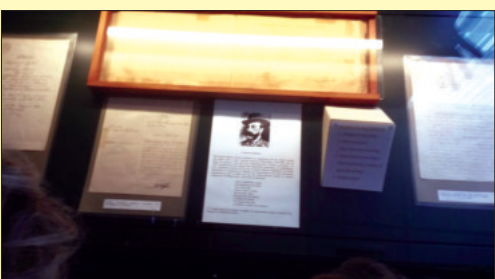
Προσκυνώντας την εικόνα. Διακρίνονται η πρόεδρος του ΣΦΔ, η κυρία Λύρα, η κα Λαναρά, ο κος Τριπολίτης κλπ

Από την ιστορική μονή Δαφνίου

Η εικόνα του Κοντόπουλου η οποία έγινε αφιέρωμα μετά την πυρκαγιά που έπληξε την εκκλησία των Αγίων Αναργύρων

Από το Μουσείο του Δρομοκαϊτείου χειρόγραφα διασήμων που πέρασαν από εκεί

Οι εκδρομείς ενώ σερβίρονται από τον μπουφέ που προσέφερε το Σωματείο μας και το Δρομοκαϊτείο ίδρυμα

Από το Μουσείο Δρομοκαϊτείου. Διάφορα αντικείμενα ασθενών

Ο πρόεδρος του Δρομοκαϊτείου κος Ισίδωρος Πρώιος κατά την ομιλία του προς τους εκδρομείς

Στην ιστορική εκκλησία των Αγίων Αναργύρων στο Δρομοκαϊτείο ίδρυμα

Συντακτική Επιτροπή: Α. Σκαρβέλη Διευθύντρια (Πρόεδρος Δ.Σ.), Μ. Θεοδωράκη, Ε. Τσίμπλη, Α. Φραγκοπούλου και αναπληρωματική Μ. Φυστέ
Υπεύθυνη Οικονομικών: Ε. Μπαρτζόγλου - Καλλιτεχνική Επιμέλεια: Ανδρ. Σκαρβέλη
Επιμέλεια - Παραγωγή - Εκτύπωση: BANU GABRIELA

* ΤΑ ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ ΑΡΘΡΑ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ